

Kertészné Gérecz Eszterrel interjúk

tartalomjegyzék

1. Figyelő - 1995. június 22.
2. Infopen - 1996. február
3. SZÁMÍTÁSTECHNIKA Computerworld Karrier - 1999/34
4. Infopen és BYTE - 2001. március
5. Synergon magasyn - 2003 tavasz
6. IT 2003 Konferencia és kiállítás MTA Székház - 2003. április 9-10.
7. Business online - 2004. 1-2
8. IT-Security - 2007. április 17. IV. évf. 4.szám
9. Computerworld CIO - 2008. szeptember
10. it business - 2011. szeptember IX. évf. 35. szám

**Energiaipar:
késlekedő
koncepció
és lappangó
privatizáció**

21. és 23-25. oldal

**Borsodi
reorganizáció:
a Horn-kormány
egyik mumusa**

29-30. oldal

Munkaanyag

Nyugdíjszabás

A KSH a Hewlett-Packard személyi számítógépeire épít

Tudják Önök, hogy adathordozón mennyi információ áramlik egy nap alatt a Központi Statisztikai Hivatal részlegei között? Nos, ez az információ mennyiség kinyomtatva egy egész könyvet megtöltene. Az ország fő folyamatait jellemző adatok bevitelében és feldolgozásában oroszlánrész jut annak a több mint 450 személyi számítógépnek, amelyet a hivatal a Hewlett-Packard cégtől szerzett be. A gépeket a KSH immár két éve használja megelé-

szert kínált: a vállalat 455 saját gyártmányú személyi számítógépet, 25 szintén saját gyártású kiszolgáló gépet és Unix munkaállomásokat szállított.

A 7 millió ecu-s megrendelés odaítélésében fontos szerepet játszott, hogy a minőségi, megbízható gépeket kínáló pályázók közül a Hewlett-Packard ajánlotta a legkedvezőbb eladás utáni szolgáltatásokat – mondta lapunknak Kertészné Gérecz Eszter, a KSH Informatikai Főosztályának vezetője. A Hewlett-Packard kedvező feltételekkel kínált három év helyszínen érvényesíthető garanciavállalást, míg más szállítók ajánlata hasonló feltételek mellett csak egy év helyszíni garanciát tartalmazott. A helyszíni garanciális szerviznek különös jelentőséget az ad, hogy az összevont budapesti-pest megyei területi igazgatóságon kívül a KSH 19 megyei igazgatóságán üzemelő HP-rendszerekre is vonatkozik – ugyanazokkal a megyei feltételekkel és ugyanazon a színvonalon.

A Hewlett-Packard a szerződésben vállalta, hogy már a bejelentés másnapján megkezdik a hiba elhárítását – mondja Kómár Antal osztályvezető. Ezt a vállalat szigorúan betartja még munkanapokon kívül is: volt példa arra, hogy a szombaton bejelentett hiba elhárításához már vasárnap hozzáfogott.

A Hewlett-Packard a beruházást igen gyorsan végrehajtotta: a vállalat a rendszerek telepítését 1993. április közepén kezdte és ugyanez év december közepére a központban és az összes igazgatóságon üzemkészen átadta a teljes hálózatot a szoftverekkel egyetemben. A gyorsaságra jellemző, hogy egy megyei rendszer általában egy nap alatt helyeztek üzembe, amihez természetesen előzőleg alvállalkozókkal ki kellett építeni a helyi hálózatot.

A KSH Hewlett-Packard gépein az adatbeviteli és feldolgozási feladatok (az adatbázis-kezelő rendszer kliens alkalmazásai) mellett természetesen futnak irodai alkalmazások – szövegszerkesztő, táblázatkezelő programok is, valamint a hivatalnál fokozatosan beindul a levelezési rendszer. A KSH fejlesztői terminálként, illetve hálózatbakapcsolt PC-ként is használják a Hewlett-Packard személyi számítógépeit, ezeken készítik többek között a fejlesztéseket az adatbázis-kezelő rendszerhez is.

Az 1992-es tender keretében szállított 455 darab személyi számítógép mindegyike 386-os gép volt. Ennek egyik oka az, hogy a kiírás időpontjában a 486-os PC még nem volt olyan általános, mint ma, így a fejlesztés finanszírozására rendelkezésre álló forrásokat figyelembe véve korszerű megoldásnak számítottak. Ugyanakkor a HP biztosítani tudta a termékekre a PHARE-programból finanszírozott fejlesztés-

hez szükséges európai származási bizonyítványt is.

Az Oracle adatbázis-kezelőjének kliens alkalmazásai 386-os gépeken már futtathatóak, de az elérhető teljesítmény nem igazán kielégítő. Ezért a KSH folyamatosan bővíti rendszerét 486-os gépekkel, sőt már előtérbe kerülnek a Pentium alapú személyi számítógépek. Ezek ár-teljesítmény mutatója lényegesen kedvezőbb. A hivatal korábban már az 1993-ban üzembehelyezett rendszer kiegészítéseként vásárolt több mint 20 darab 486-os Hewlett-Packard gépet. A KSH-nál most több mint 50 darab gépet készülnek beszerezni, ismét a Hewlett-Packardtól.

A legutóbbi megrendelést meghívásos pályázat keretében ítélték oda: a fő szempont a már meglévő rendszerhez való illeszkedés volt. A hangsúly természetesen nem annyira a technikai illeszkedésen, mint inkább a már bejáratott színvonalú szolgáltatás egységességének megőrzésén volt. Ez a teljes rendszer működése

Kertészné Gérecz Eszter,
KSH informatikai főosztályának vezetője

gedéssel, aminek ékes bizonyítéka, hogy újabb több mint félszáz gép megrendelésére készülnek az amerikai vállalat széles termékpalettájáról.

A KSH infrastruktúrájának korszerűsítése 1991-ben indult el a PHARE-program keretében. A pályázatot 1992-ben komplett rendszerre írták ki: a központi és területi rendszere és a hozzájuk kapcsolódó helyi hálózatokra, az adatbázis-kezelő rendszerre, a statisztikai elemző programokra és egyéb kiegészítő szoftvereszközre. Így e csomag részét képezte 455 személyi számítógép is.

Több mint tíz pályázó adott be ajánlatot, hazai és neves külföldi cégek egyaránt. A KSH elhatározta, hogy mindenképpen a minőségi gépeket részesítik előnyben a valamivel olcsóbb, de mindenképpen bizonytalan eredetű és bizonytalan működésű gépekkel szemben. A minőségi sávban három szállító volt, amelyek közül a kiírók a Hewlett-Packard homogén rend-

Kómár Antal osztályvezető

szempontjából ma már elsőrendű, bár a HP ajánlata árban és technikai paraméterekben is versenyképes. Az illeszkedés természetesen igen fontos a felhasznált szoftverek tekintetében. A Hewlett-Packard programokkal – a könnyű üzembehelyezhetőséget, a konfigurálást segítő programokkal – szállítja gépeit, bár a KSH-nál elsősorban hálózaton keresztül történik a szoftverkarbantartás. Ez egy jellemző példája annak a magas szintű támogatásnak, amelyet a HP nyújt országos szinten a felhasználók részére. (X)

ár: 190 Ft

infopen

nyílt rendszerek hírmagazinja IV. évf. 2. szám 1996. február

**Kormányzati
informatika**

JAVA

**Sorozat Web-
mestereknek**

**Folytatódik az
Internet
vadászat**

**Internet
tartalom-
szolgáltatók**

“A Digital-stratégia főcsapásában”

Interjú Cselótei Attilával, a Digital Magyarország SAP Szakértői Központjának vezetőjével

Kormányzati informatikai rovat az Infopenben

Az Infopen, mint a nyílt rendszerek hírmagazinja, eddig is rendszeresen közölt híreket a magyar kormányzat informatikai fejlesztéseiről és az 1992 óta működő Informatikai Tárcaközi Bizottság koordinációs tevékenységéről. Mindez természetes következménye a kormányzat közismert elkötelezettségének a nyílt rendszerek elvének alkalmazása iránt az informatikai beszerzéseknél. E számunkban az olvasó már különálló, négyoldalas, kormányzati informatikai rovatot talál, amellyel ezentúl rendszeresen találkozhat. Az idén várhatóan jelentősen felgyorsulnak az események ezen a területen. Ennek alapjául szolgál a kormány által a múlt év novemberében elfogadott 1106/1995. (XI. 9.) határozat a központi államigazgatás informatikai koordinációjának továbbfejlesztéséről. Ebben a kormányzati informatika 1995–1997-es stra-

tégiájának elfogadásán kívül fontos döntés született egy új, hat minisztérium közigazgatási államtitkáraiból álló, stratégiai irányító szervezet, a KIB (Kormányzati Informatikai Irányító Bizottság) létrehozásáról a Miniszterelnöki Hivatal közigazgatási államtitkárának vezetésével. A KIB elé már a közeljövőben olyan lényeges kérdések kerülnek, mint a legfontosabb stratégiai célok kijelölése 1996-ra, az Internet kormányzati alkalmazásának lehetőségei, outsourcing (erőforrás- és szolgáltatás-kihelyezés) a közigazgatásban, valamint az informatikai koordináció szervezeti továbbfejlesztése. A KIB és a feladatkörében nem változott Informatikai Tárcaközi Bizottság híreit rovatunkban rendszeresen megjelentetjük, ezenkívül a tárcák informatikai fejlesztéseiről is tájékoztatást adunk; első számunkban a KSH és a Külügyminisztérium fejlesztéseit ismertetjük. A rovatindításhoz kívánczik az a fontos hír is, hogy ebben az évben kerül sor Budapesten október 6–11. között — először térségünkben — az ICA (International Council for IT in Government Administration — Nemzetközi Kormány Informatikai Tanács) konferenciájára az "Electronic Government in the Information Society" témakörében. Ez a tény azt jelzi, hogy a nemzetközi szervezet elfogadja a kormányzat informatikai tevékenységének szervezeti és tematikai irányultságát. A konferencia hazai szervezőbizottsága megkezdte tevékenységét abban a reményben, hogy az eseményre magas színvonalú magyar előadásokat is el tudunk fogadtatni.

SZIGETI ANDRÁS
MINISZTERELNÖKI HIVATAL
INFORMATIKAI KOORDINÁCIÓS IRODA

A KSH megújulásának állomásai

Nyitott rendszer a megoldás

A minisztériumok informatikai fejlesztésével párhuzamosan más fontos kormányzati intézmények is jelentős projekteket valósítottak meg. Az egyik legfontosabb ezek közül a Központi Statisztikai Hivatal számítástechnikai rendszerének korszerűsítése, megújítása, amely PHARE támogatással ment végbe. A több mint fél évtizedes folyamat legfontosabb állomásainak áttekintésében Kertészné Gérecz Eszter, a KSH Informatikai Koordinációs Iroda fősztályvezetője volt segítségünkre.

A történet valamikor 1989-ben kezdődött. Ekkor indították el a KSH-ban a statisztikai rendszer korszerűsítésének módszertani vizsgálatát, a rendszer gépi felépítésének tervezését. Az Eurostat szakértői egy tanulmány elkészítésével segítették a munkát. Ezt követően 1990 novemberében dolgozták ki az

Európai Közösség PHARE segélyprogramja számára a magyar statisztikai információs rendszer európai integrálását célzó projektet.

A következő évben elkészült a megvalósíthatósági tanulmány s a tenderkiíráshoz szükséges technikai specifikáció, amely nyitott rendszerben jelölte meg a megoldást. A tender kiírására és értékelésére 1992-ben került sor.

Az értékelés első fázisában a tizennyolc pályázóból a bírálók egy gyorslistát állítottak össze, és ennek alapján további szakmai kérdéseket fogalmaztak meg.

A második szakaszban pedig azt kellett mérlegelni, hogy mely szállítók képesek a feladat egységes megvalósítására, méghozzá úgy, hogy figyelembe veszik a központban régóta meglévő IBM-es kultúrát.

Végül két megoldás tűnt elfogadhatónak: egy HP-Oracle, valamint egy IBM-Sun-Oracle kombináció. A döntés — mint ismeretes — a HP-nak kedvezett, és 1993 áprilisában a szerződésre is ráütköztek a pecsétet.

Gyors kivitelezés

Rövid idő alatt elvégezték a területi igazgatóságok kábelezését, a helyi rendszerek — szerverek, munkaállomások, LAN-ok — telepítését, a régi PC-k hálózathoz kötését, valamint a szoftver tesztelését. A központban installálták az ideiglenes oktatótermet, egy HP9000/817-es szervert és egy tízmunkahelyes LAN-t. Következett a központ kábelezése, majd a második oktatóterem kialakítása, ezután pedig további három, különböző funkciókat betöltő HP 9000/8xx központi szerver (Develop, Usernet, Office) felszerelése és átadása.

Még csak az év közepén jártak, amikor üzembe helyezték az új HP Vectra és HP 9000/715-ös munkaállomásokat, majd a HP LaserJet III Si nyomtatókat. Az épületek között üvegszál optikai összeköttetést létesítettek.

1993 őszén installálták az IBM-HP gép-gép kapcsolatot és az Emerald (HP 9000/890-es, háromprocesszoros, 512 MB-os) adatbázisszervert, ezt követte a központi szerverek együttes tesztelése.

se. Valamennyi területi igazgatóságon X.25-re cserélték az X.21-es hálózatot. Az Oracle adatbázis-kezelő rendszer telepítésében az IQSoft és az Oracle Hungary működött közre. Előbb az Oracle V.6-ot installálták, majd a V.7-et, mind a központi szerveren, mind a területi igazgatóságokon.

A központi és területi szerverekre a SAS statisztikai programrendszert telepítették, majd kidolgozták a rendszer üzemeltetésének szabályzatát. Az év végén került sor a rendszerszintű átvételi tesztre, összhangban a PHARE követelményeivel.

Az átállás feladatai

Hosszabb időt vett igénybe az egyik számítástechnikai rendszerről a másikra való áttérés. 1994 elején, a migrálás első lépéseként felmérték a felhasználói igényeket, majd migrációs albizottságot hoztak létre a munkák feltérképezésére és végrehajtására.

A metaadatrendszer kialakítását a Meta albizottság felügyeletére bízták. A feladatterv elkészítésébe az EK szakértőit is bevonták, az informatikai főosztályon pedig kísérleti feladatok megoldásával próbálták kitapasztalni a rendszer lehetőségeit.

A területi rendszer kiépítése során leszerelték a régi TPA számítógépeket, és helyükbe PC-ket meg unixos munkaállomásokot telepítettek, s hozzáláttak az új statisztikai információs rendszermodell kidolgozásához.

Az átállás a TPA gépek leszerelésén kívül magában foglalta a Series IV alkalmazások migrálását PDE, illetve Blaise környezetbe, a SAS PC-s alkalmazások áttevését SAS Unix, illetve Blaise környezetbe, az adattovábbítás szabványának kidolgozását stb. Ugyancsak az átállás feladatai közé tartozott a SAS alkalmazások migrálása az IBM rendszerből HP rendszerbe és az új

rendszer üzemeltetési környezetének kialakítása. Az új rendszeren elkezdett kísérletek, projektek egy része befejeződött, más része még folyamatban van. Az egyik projekt például az adatbázis-adminisztráció megoldását célozta az Oracle adatbázis-kezelő rendszerben, míg egy másik témája az új adatkezelési és lekérdezési technológia alkalmazása különféle adatbázisokon.

Még nem készült el véglegesen az új feldolgozási folyamatok technológiája. Idetartozik például a szabványos adat-előkészítési folyamatok — az általános vezérlőeljárás, az adattovábbítás és az adat-előkészítés — kialakítása, a központi, MDS adatrögzítés migrálása, beleértve a korszerű platform és eszköz kiválasztását, az alkalmazások tervezését és megvalósítását.

Folyamatban van a metaadatbázis tervezése is, a gazdálkodó egységekre vonatkozó adatgyűjtés gépi rendszerének tervezése, továbbá az adatbázis módszertanának kidolgozása, az adatbázis struktúrájával, a névkonvenciókkal, jogosultságokkal, szabványos funkciókkal együtt.

További feladat a statisztikai témák adatbázisrendszerének a tervezése, a súlyozás, a becslés, a hibaszámítás stb. gépi módszereinek korszerűsítése, illetve az új környezetbe történő áttevése, az adatelemzési, táblázási technológia kidolgozása, az eszközök kiválasztása stb.

Egy másik projekt témáját a feldolgozási mintarendszerek kidolgozása jelenti, amely magában foglalja új adatbázis-alkalmazások létrehozását és a SAS alkalmazások fejlesztését az új környezetben.

További projektek

A Központi Statisztikai Hivatal az Informatikai Tárcaközi Bizottság munkájában is részt vesz. (A bizottság mun-

kájáról Horváth János nyilatkozott előző számunkban.) A KSH-t az ITB-ben, annak megalakulása óta Kertészné Gérecz Eszter képviseli, aki az Informatikai Koordinációs Iroda megszületése előtt az Informatikai főosztály vezetője volt.

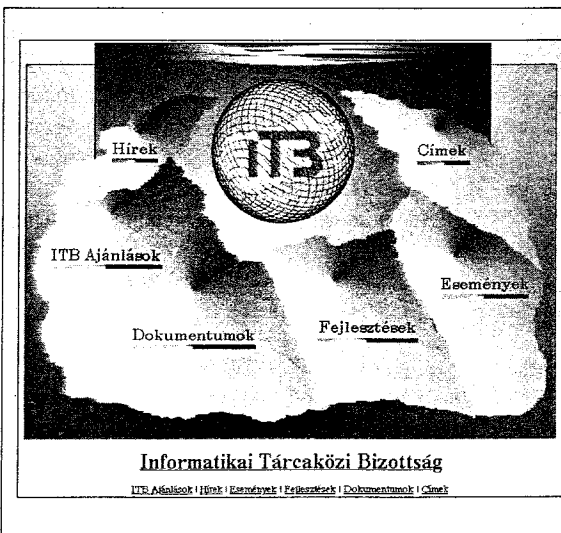
Ezt az irodát egyébként 1995-ben hozták létre egy KSH elnöki utasítással. Feladatköre meglehetősen széles: többek között az informatikai stratégiai terv kidolgozása, kapcsolattartás a hazai és nemzetközi szervezetekkel az informatika területén, központi és területi számítástechnikai beruházások üzembe állítása, részvétel a szabványosítási munkában s az ITB tevékenységében.

A KSH több fontos projektben is közreműködik, némelyikben irányító szerepet játszik. Ilyen például az X.400-as levelezőrendszer bevezetése, amelyet általánossá kívánnak tenni a teljes kormányzati szférában. A hálózaton keresztül máris hozzáférhető a KSH Havi Közlemények c. kiadványa, év elejétől pedig fokozatosan a különböző tematikájú gyorsjelentések is, amik meghatározott statisztikai kimutatásokat (pl. árindex) tartalmaznak.

A hivatal legfontosabb célkitűzései közé tartozik, hogy a megújult infrastruktúra lehetőségeit kihasználva a tájékoztatás legkorszerűbb megoldásait is bevezesse, vagyis a hagyományos papíralapú tájékoztatás mellett megjelenjenek az elektronikus tájékoztatás elemei is (floppy, CD, EDI, Edifact).

Az említett megoldások mellett a KSH az Internet hálózaton keresztül is elérhetővé kívánja tenni elemzéseit, az ezzel kapcsolatos terv egy saját Web szerver létrehozása, amely a Miniszterelnöki Hivatal szerverén keresztül lesz hozzáférhető.

F. B.

Kormányzati Web címek

Miniszterelnöki Hivatal:

www.meh.hu/defhu.html

Belügyminisztérium:

www.sztaki.hu/providers/bm/index.html

CCTA — The Government Centre for Information Services in UK:

www.open.gov.uk

X/Open Company:

www.xopen.org

EMA — Electronic Messaging Association:

www.ema.org

EEMA — European Electronic Messaging Association:

www.eema.org/eemahq/

Üzleti szféra helyett nemzetközi kapcsolatok

Az informatika legyen politikamentes!

Az Országgyűlési Hivatal informatikai főnökeként politikamentes tájékoztatásra törekszik, s egy gyenge pillanatát leszámítva nem kíváncsi a magánszférába. *Kertészné Gérecz Eszter* életpályája lényegében összefonódik a magyarországi számítástechnika újkori történetével; több nagy horderejű eseménynél is bábáskodott.

– *Ne vegye tőlem a kérdést a férfigóg megnyilvánulásának, de hogy boldogul nőként a nagy magyar informatikában, ebben a férfiak által uralt szakmában?*

– Én nem érzem magam elnyomottnak, talán mert – harcos ifjúsgom után – még fiatalként vezető pozícióba kerültem, s azóta is különböző szintű vezetői posztokat töltök be.

– *Szólna néhány szót bővebben is erről a harcos ifjúságról?*

– 1962-ben érettségiztem, s abban az időben nem igazán jelentett előnyt az egyetemi felvételinél, ha a jelölt értelmiségi szülők gyermeke volt. Részen emiatt, részben anyagi körülményeim miatt úgy döntöttem, hogy estin végzem el az egyetemet. Közben szültem két gyermeket, s kezdtem megismerkedni a szakmával is.

– *Valamiből azért élnie is kellett...*

– Közvetlenül az érettségi után elmentem adminisztrátornak, aztán '63-ban felvettek a TTK matematika-ábrázoló geometria szakára. 1964-ben állást változtattam, a KSH-ba mentem, ahol az életrajzom véletle-

ból, s vállalati alkalmazás-fejlesztéssel foglalkozott. Az Infelor abban az időben szakmai szigetet jelentett, amely ténylegesen a saját tevékenységéből élt meg; valódi vállalat volt, saját ügyfelekkel, valódi feladatokkal és betartott határidőkkel.

Kertészné Gérecz Eszter

– *Itt milyen infrastruktúra állt rendelkezésre?*

– Eleinte Minszk 2-es és Minszk 22-es gépekkel dolgoztunk, ami komoly szakmai kihívást jelentett, mivel ezek csak a pusztas vasat tartalmazták, operációs rendszert nem. A kulturált felhasználói környezetet magunknak kellett kialakítanunk.

– *Végig megmaradtak az alkalmazásfejlesztés mellett?*

– *Sajnos, ezen ma már kár keseregni. Ezek után meddig tartott az infeloros korszaka?*

– 1976-ban az Infelorból megalakult a Számki, ahol az adatbázis-kezelési főosztály helyettes vezetője lettem. További nagy fordulat volt az életemben, hogy 1979-ben öt hónapos ösztöndíjat nyertem Norvégiába, az oslói egyetem informatikai tanszékére.

– *Ahol példás demokrácia, valódi női egyenjogúság uralkodott...*

– Nagyon érdekelte a norvégokat a magyarországi nő-férfi helyzet, erről előadást is tartottam az egyetemista lányoknak. Egyik ámulatból a másikba estek, hogy nálunk mi mindent kibír egy nő: még egyetem alatt gyereke(ke)t szül, majd később úgy neveli ő(ke)t, hogy közben szakmai előmenetele sem fog vesztélyben, nem beszélve a ház-

tartás vezetéséről. Ha Norvégiában egy nőnek gyereke van, vagy bébizittert fogad mellé, vagy otthon marad tíz-tizenöt évig, miközben esetleg rész munkát vagy távmunkát vállal. Ilyen lehetőségek már akkoriban is bőséggel álltak rendelkezésre Skandináviában. Meg arról a férfiak sokkal nagyobb részt vállaltak a gyermeknevelésből.

– *Ha a norvég diáklányokon mű-*

éves lemaradás. Nyilván mindig az a szándék, hogy nagyobb követelményrendszert, jobb köztisztviselői stábot állítsunk fel. Az informatikában különösen nagy a piac elszívó hatása, itt a követelmények mellett az anyagi lehetőségeket is emelni kellene, amíg még van kinek.

– *Ezek után hadd kérdezzem meg: ön miért van még mindig a közigazgatásban? Nem tudom elképzelni, hogy ne hívták volna valamelyik informatikai vállalatához.*

– Ez annál bonyolultabb dolog. Néhány évvel ezelőtt lett volna lehetőségem a váltásra, de mindig találkoztam olyan kihívásokkal, amelyek itt tartottak a közszférában. 1990-ben a KSH-ba kerültem, s tervőleges részt vállaltam abban, hogyan alakuljon az államigazgatás informatikai koodinálása, miután a KSH-nak megszűnik ez a szerepe, és átkerül a Miniszterelnöki Hivatalhoz. Lehetőségem volt előkészíteni egy új formációt is, ez volt az Informatikai Tárcaközi Bizottság. 1991-ben megüresedett a KSH számítóközpontjának igazgatói állása; megpályáztam a posztot, és el is nyertem. Igaz, később a számítóközpont főosztályként beolvadt a KSH szervezetébe. Akkor már beindult egy PHARE-projekt a hivatal teljes infrastruktúrájának megújítására, s ez akkora kibontakozási lehetőség volt, hogy azt hiszem, kevesen utasították volna vissza. Különben is, mintha nekem teremtették volna, hiszen az elmúlt években

jönnek, s ennek megfelelően újra fel kell osztani a hardverállományt. Másrészt a ciklusváltás az az időpont, amikor el lehet végezni a szükséges rendszermódosításokat is, hiszen ciklus közben ez elég kellemtelen lenne.

– *Térjünk vissza a nyolcvanas évekhez. Mi történt a Norvégiából való hazajövedele után?*

– Alig érkeztem haza 1979-ben, már hívtak is vissza az egyetemre, ezúttal vendégelőadóként. 1980. október végén ismét kimehettem a gyerekeimmel, akiket nem akartam kihagyni egy ilyen élményből. Másfél évet töltöttünk ott, s ez idő alatt megismerhettük, hogyan működik egy valódi demokrácia. Ebből a szempontból, úgy vélem, inkább Skandináviába kellene menni tanulni, mintsem Amerikába. Tapasztaltuk, hogy az egyenlők között nincs még egyenlőbb, a miniszterelnököt éppen úgy büntetik tilos parkolás miatt, mint a többi halandót, ráadásul őt még ki is szerkesztik az újságok.

– *Ajaj. El tudom képzelni, milyen kínos lehetett visszazokni az itthoni körülmények közé.*

– Hát igen, annyira belénk ivódott a demokratikus szemlélet, hogy a fiamnak problémái is támadtak ezért az iskolában, ahol azt hitték, hogy otthon kemény ellenzéki nevelésben részesül.

– *És önnel mi lett?*

– 1982-ben az várt, hogy a Számkiból, a Számokból és az OVSZ-ből megalakult a Számalk, ahol novem-

infoopen

IX. évf., 2001. március

<http://www.infopen.hu>

E-BUSINESS MAGAZIN

E-business és szemlélet

**A technológiák
kiterjesztése és a
rendszer-integráció
fontossága**

Új üzleti modell

**Regionális
vezető szerep
– Magyarországnak?**

ORACLE®
SOFTWARE POWERS THE INTERNET™
melléklet

Parlamenti informatika mindenkinek

**KERTÉSZNÉ GÉRECZ ESZTER, a Magyar Országgyűlés Hivatalának
informatikai osztályvezetője**

VISZ-tagok bemutatkozása (9.): Kertészné Gérecz Eszter

Parlamenti informatika – mindenkinek

Az ország legfelső államhatalmi szerve a megválasztott képviselőkkel álló parlament. Egy demokráciában tehát kulcsfontosságú, hogy a parlament hibátlanul szervezhesse a munkáját, s éppily fontos az is, hogy a benne zajló élettel, ügyekkel kapcsolatos minden nevezetes információhoz a leginkább illetékes, a nagy nyilvánosság bármikor hozzáférhessen. Mindezt meggyőzően szolgálja és támogatja a parlamenti információs rendszer. Ezért a Magyar Országgyűlés Hivatalának informatikai osztálya felel; az osztály vezetőjét, Kertészné Gérecz Eszter főtanácsadót kértük a rendszer bemutatására.

Bárki bármikor kapcsolatba kerülhet a parlamenti információs rendszerrel: elegendő az interneten belépni a www.parlament.hu webhelyre. A közvetlen technikai tudnivalókon kívül ezen a rendszeren egyáltalában nincsenek titkos információk, vagyis a parlamenti munka menetétől, a fel- és megszólalásoktól kezdve a törvénykezési munka hű dokumentálásán át az országgyűlési képviselők arcképes életrajzáig – természetesen szigorú összhangban az adatvédelmi törvényekkel – bárki a világ bármely tájáról korlátozás nélkül megismerheti a magyar országgyűlés életét, a mostanától a rendszerváltás utáni első időszakig visszamenőleg. Irdatlan mennyiségű dokumentum rendben tartása és publikálása hárul a hálózatra; annak hibátlan működése mindenféle előjel nélküli politikai kérdés. A webhely már önmagában is – ahogy rajta barangolva kitudnik – több százezer állományból áll. Vajon milyen technikán alapszik a háttérrendszer, miként kezeli az adatokat?

Az Országház és a Képviselői Irodaház

együttös hálózatáért, a hálózat zökkenőmentes adatellátásáért, teljes üzemeltetésért és biztonságáért a Magyar Országgyűlés Hivatalának informatikai osztálya felel. Amint azt Kertészné Gérecz Eszter osztályvezető elmondja, a szervek a Képviselői Irodaházban vannak, a rendszer egésze pedig körülbelül ezer munkáállomást szolgál ki, beleértve a képviselőket, a különféle intézményeket (bizottságok, frakciók) és hivatali munkatársakat. *Szinte üzemviteli rendszert kell ellátnia ekkora intézmény informatikájának. Az a rendszer, amelyet most megismerünk, mennyire felel meg üzemvitelre?*

K. G. E.: Mi egyáltalán nem foglalkozunk a gazdasági-ügyviteli tevékenység számítógépi kiszolgálásával és a személyzeti vonatkozású rendszerekkel sem, egyes-egyedül a parlamenti munkát támogató információs rendszert, a PAIR-t fejlesztjük és gondozzuk. Ennek természetesen az adatbázis áll a középpontjában.

Minden adat nyilvános

Milyen adatbázis-kezelőt használ a PAIR?

K. G. E.: Oracle8i-t; ebbe részben a főtársaság különböző szervezeti egységei viszik be az adatokat, részben az ülésteremből kerül bele folyamatosan az összes esemény, vagyis a parlamenti munkát támogató összes adat. Tegyük fel, hogy van egy indítvány, egy módosító javaslat, egy törvényjavaslat; ezek azonnal az irománynyilvántartóba kerülnek, az pedig rögtön beiktatja őket az Oracle adatbázisban. Ettől kezdve a rendszer végigköveti és dokumentálja a sorsukat. Ugyanez történik a bizottságokkal: kik a tagjai, hogyan változik az összetételük, mit tesznek a bizottságok. S ami a legfőbb: ugyanez történik a parlamenttel magával, az összes képviselő adataival, tevékenységével. Mindezt azonnal láthatja a szó szoros értelmében ország-világ.

Hogyan lehet megosztani ezt az irdatlan munkát?

K. G. E.: Az informatikai osztály fejleszti a rendszert, végzi az Oracle-adminisztrációt, és elkészíti azokat az elektronikus úrlapokat, amelyekben az adatokat föl kell vinni a rendszerbe. A Parlamentben nincsenek külön adatrögzí-

tők; az adatok szakszerű beviteléről a képviselők, a bizottságok és a frakciók munkáját támogató főtítkárság nevű apparátus munkatársai gondoskodnak. Mondjuk, a bizottságokhoz rendelt apparátus munkatársainak a gondja a meghívók készítése, a részvétel dokumentálása, s ennek menetében mindezeknek a gépbe vitele is.

Nem lehet éppen egyszerű az adatbázis szerkezete. Milyen típusú adatokat tárolnak?

K. G. E.: Az adatbázis nagyon bonyolult, s ezt töltik a hivatal munkatársai. Egyelőre alfanumerikus adatok kerülnek bele. Működik azonban a Parlamentben egy hang- és videofelvételkészítő stúdió, bár egyelőre nem feltétlenül digitális technikával dolgozik. Az az egyik, viszonylag közeli, két-három éven belül teljesítendő tervünk, hogy a multimédiás és addigra természetesen digitalizálandó információk is bekerüljenek az egységes adatbázisba, s ezzel a tartalmilag már ma is teljes dokumentáció formailag is teljessé váljon, például a szövegében ma is

hozzáférhető felszólaláshoz hozzákapcsolódjék a hangfelvétel.

Voltaképpen kettős szerepe van ennek a dokumentálásnak: a nyilvánosság, illetve az ügymenet kiszolgálása.

K. G. E.: Az alapvető munkafolyamatok feszes szabályozottsággal zajlanak, s ez a rendszer támogatása nélkül manapság nehezen volna elképzelhető. Az Oracle tartalmazza azokat a gráfokat, amelyek leírják azt, hogy milyen feltételek teljesülésén kell valamely folyamatnak áthaladnia. A hivatali apparátus is az adatokból dolgozik, s olyannyira épít a hálózatra, hogy munkaképtelenné válna nélküle.

Mindaz milyen múltra tekint vissza?

K. G. E.: Már mint az internetes megjelenítés? A legkorábbiak közé tartozik a közszolgálatban: 1995-től működik. Élő mi voltára az jellemző, hogy – nem lévén titkos adatunk – mihelyt a rendszer valamilyen végleges adathoz jut, ahhoz a nagy nyilvánosság is nyomban hozzáférhet. Minden adatot közérdekűnek tekintünk. Ez 1995-től kezdve egy parlamentre nyíló ablak. Tegyük fel, hogy lezajlik egy szavazás. A szavazás eredménye azonnal megvan, hiszen a képviselők szavazógéppel szavaznak. Éppen csak azokat a hivatkozásokat kell hozzácsatolni, hogy miről is szavaztak. Ez legfőképpen néhány perc. Ettől kezdve mindenki tudja, hogy melyik képviselő hogyan szavazott.

Mi a helyzet a titkos szavazásokkal?

K. G. E.: Azokról nekünk sincs mélyebb

adatunk. Olyankor az elnök egyszerűen bemondja az eredményt, és ez kerül a rendszerbe. A PAIR minden adata nyilvános.

Infrastruktúra, technikai részletek

Bár a mai nyílt számítástechnikai korokban, kivált az internet közegében csökken a technikai részletek jelentősége, mégis hadd tudjunk meg többet erről!

K. G. E.: A PAIR hálózati rendszere Novell 4.11-es; terveink szerint 5-ösre frissítjük, de csak majd a ciklusváltáskor. Általában így járunk el a technológiaváltásokkal. A Novellbe jelentkezik be mindenki, a Novell rendszer szabja meg kinek-kinek a felhasználói jogosultságait. *Ez testre van szabva?*

K. G. E.: Felhasználói jogosultságtól függ, hogy ki mit érhet el. Ez egyszerű technikai kérdés, nyilván az érhet el például adatbeviteli eszközöket, akinek ilyen jogosultsága van, például megjelenik nála az erre való ikon. Ez később, az Oracle rendszerbe való bejelentkezéskor további két szintre oszlik: az adatokat változtatni is képes adatbevitelre és egy főnöki-felügyeleti szintre: arról csupán látni lehet a beviteli formot, de megváltoztatni már nem. Én is ehhez a szinthez tartozom. Vagy: az ingyenes Pegasus az általánosan használt levelezőklensünk, de vannak olyan hivatalos levelezési címek is, amelyeket az X.400 alapú Mail-

Névjegy

Kertészné Gérecz Eszter 1968-ban végzett az ELTE TTK matematika-ábrázoló geometria szakán, de már 1964 óta foglalkozik informatikával-számítástechnikával; Ural 2-n kezdte, a KSH információtechnológiai laboratóriumában. Tudományos tevékenysége az adatbáziskezeléshez, adatmodellezéshez kapcsolódott. Pályáján az Infelcor-Számki-Számalk útvonalon végigjárta az elektronikus technológia minden lépcsőfokát, a programozástól a rendszertervezésen, adatmodellezésen keresztül a felső vezető feladatkörökig. Közben, 1979 és 1982 között Norvégiában dolgozott, és az Oslói Egyetemen tanított. 1982-ben a Számalk számítóközpontjának vezetője lett, 1990-ben a KSH államigazgatási alkalmazásokkal foglalkozó osztályán dolgozott az osztály megszűntéig, azután az ottani számítóközpont igazgatója, majd az informatikai főosztály vezetője lett. Ő irányította a KSH informatikai megújítására indított PHARE-projektet is, 1998 januárjától pedig a Magyar Országgyűlés Hivatalának informatikai osztályát vezeti.

MaX szolgál ki. Nekem például van jogosultságom MailMaX-ot használni, nálam tehát megjelenik a meghívására szolgáló ikon is, másnál nem feltétlenül. Vagyis az ilyesfajta megkülönböztetés egyszerű munkaszervezési kérdés.

Ez eddig még csak a hálózat.

K. G. E.: Igen, ez a állománykiszolgálás szintje. A Novell-adminisztráció ad lehetőséget a központi alkalmazáselosztásra. Tessék, Novell-NT-ben vagyok, ez az én alkalmazásfelületem (Kertészné Gérecz Eszter bekapcsolja gépét, és közvetlenül bemutatja az általa használt lényeges alkalmazásokat, hozzáféréseket s az adatbeviteli űrlapokat is; azokat megtekintheti, de nem írhat beléjük). A hivatalban a szövegszerkesztésre és a táblázatkezelésre a Microsoft Excel 5.0 és a Word 6.0 a szabvány, mert tekintettel kell lennünk a még meglévő száz-százötven Windows for Workgroups 3.11-es kliensgépre. A felhasználók zöme azonban Windows NT 4.0-s munkaállomáson dolgozik. A felhasználói felület mindkettőn ugyanaz, azt a Novell rendszerünk adja.

Milyen más kiszolgálási feladatok épülnek erre a szintre?

K. G. E.: Van egy CD-kiszolgálónk, például a CDJogtárhoz, a könyvtári szolgáltatásokhoz, a telefonkönyvhöz stb. Külön szerver szolgálja a biztonsági háttérmentéseket. A legfontosabb az adatbázisserver; ebből kettő van, egy HP-unixos HP Enterprise 45-ös az 1990–1994 közötti adatokhoz és egy Sun Ultra Enterprise 3500-as (Solarisszal) az újabbakra, Oracle8i-vel. Ez adatbázis- s egyszersmind alkalmazásszerver. Rendszeresen készítünk komoly statisztikai összesítéseket is, ehhez az Oracle eszközeit használjuk. Megjegyzem: az interneten elegendő kultúrával föltett lekérdezésekkel bárki előállíthatja a tartalmukat.

Miért kezelik külön a 1990 és 1994 közötti adatokat?

K. G. E.: 1998-ban az Oracle8i bevezetése nem csekély technológiaváltás volt, megváltozott vele az adatmodell, és mindmáig jókora migrációs feladatot ad nekünk. A folyamatosan formálódó adatmodell immár alkalmas a történeti adatok kezelésére, de a migráció, a konsolidáció még folyik.

Milyen további kiszolgálók szükségesek?

K. G. E.: Két levelezőszerverünk van, az egyik az SMTP-POP3 protokollra, a másik az X.400-ra. Természetesen minden fontos funkcióra tartalék szerverek is állandóan a rendelkezésünkre állnak. Mindez strukturált épületbeli hálózatban működik; e hálózat gigabites gerincét (a két épület között) üvegszál alkotja, belül pedig árnyékolt sodrott érpár.

Internetkorszak

Mi látja el az internetes technológiát?

K. G. E.: Linuxos webszerverek szolgálják ki az intranetet, illetve az internetet. A webszerverek voltaképpen az Oracle alkalmazáskiszolgálás alá tartoznak, az Oracle-höz csak azok fordulhatnak közvetlenül, akiknek megvan ehhez a jogosultságuk. Készen áll a virtuális magánhálózat jellegű extranet is, külön erre való szerverrel; várhatóan tavasszal lép majd működésbe. Az a célja, hogy a központi szintű kormányzat is elérje a neki fontos specifikus információt; kevesebbet ad majd az intranetnél, valamivel többet viszont az interneten elérhető adatoknál. Erre a felületre lesz szükség például a képviselők szakterületi interpellációinak kezeléséhez, az elektronikus dokumentumok cseréjéhez stb.

Térjünk vissza a rendszer működéséhez!

K. G. E.: Az adatokat a hivatal munkatársai töltik az adatbázisba az Oracle formjain át. A hozzáférés lehet intranetes és internetes, mindkettő dinamikus webes alapú. PL/SQL szerveroldali

programozás tartozik hozzájuk, bonyolultabb böngészőoldali technikára – Jávara stb. – csak távlatilag akarunk támaszkodni, mert azt tekintetbe kell vennünk, hogy az országban nem mindennél vannak asztali erőművek, az adatokat viszont a lehető legtágabb körben elérhetővé kell tenni. Az intranet természetesen a PAIR-lekérdezéseken kívül még hozzáférést ad más, a napi gyakorlati munkához szükséges belső adatokhoz is. Például a házi jogtár, a különféle dokumentumok vezetéséért felelő személyek, szervezetek megnevezése, az állásfoglalásokkal kiegészített hárszabály (a hárszabály maga az interneten is kint van); az egy-egy döntéshez segítségül vehető értelmezések, kommentárok azonban a nagy nyilvánosságnak érdektelenek volnának.

Milyen szintű nyilvános interaktivitást terveznek?

K. G. E.: Csak elektronikus levelezéssel lehet visszajelzést küldeni a rendszernek, sem fórumot, sem chatet nem kívánunk működtetni.

És ha valaki valamilyen rosszhiszemű akciót akarna kezdeni?

K. G. E.: A rendszer védelméről egy Gauntlet tűzfalmegoldás gondoskodik. Ha valaki mégis nem szimpatikus megközelítési kísérletekbe kezd, akkor értesítjük a szolgáltatóját. Volt rá példa, hogy többszöri kísérletezés után arra kértük a szolgáltatót, hogy intézkedjék az ügyfél kitiltásáról. Az internet azért nem játszótér. Az az egyik nagyobb lépékű tervünk, hogy a következő ciklusra megteremtjük a képviselők távmunkavégzésének technikai feltételeit is; ehhez persze még sok minden egyébre van szükség, a költségviselési feltételek megteremtésétől a jogi szabályozáson át az elektronikus aláírásig.

TIHANYI LÁSZLÓ

www.infopen.hu

Készülőben az e-Parlament

Ertékelvű kereskedelem

A nyerő csapat

Négyszáz mobiliroda

NÉGYSZÁZ MOBILIRODA

Kertészné Gérecz Eszter

Korszerű hordozható számítógépeket kapnak az országgyűlési képviselők, így a döntéshozók nem idegen világnak, hanem a közélet, a munka, a képzés, a tájékozódás eszközeként kezelik az informáciotechnológiát. Kertészné Gérecz Eszter, az Országgyűlés Hivatala informatikai osztályának vezetője egy összetett folyamat fontos mozzanataként értékeli a projektet.

– Melyek a jelenlegi projekt előzményei?

K. G. E.: Az elektronikus parlament megvalósításának fontos állomáshoz jutottunk, de ez valóban csak egy állomás. A parlamenti informatikai rendszernek több funkciója van. Megkönnyíti az országgyűlés intézményeinek működését, a döntéshozatalt, az országgyűlési képviselők munkáját, emellett szorosabb kapcsolatokat teremt az állampolgárokkal, a kormánnyal, a közigazgatással, a különféle intézményekkel, a társadalmi szervezetekkel, a külföldi parlamentekkel.

A rendszert évek óta, lépésről lépésre fejlesztjük. 1995 óta működik a honlapunk, s 1998-tól a dinamikus adatbázis-lekérdezés teremtett újabb lehetőséget arra, hogy az állampolgárok figyelemmel kísérjék a parlament működését. A 2002-es választások óta az interneten át videoszerverrel élőben közvetítjük a plenáris üléseket, s a felszólalások később is visszakereshetőek. A Parlamenti Információs Rendszer (PAIR) természetesen nemcsak az internet- és intranet-szolgáltatás alapjaként szolgál, hanem a parlament működését és a döntéshozatalt is segíti. A felszólalások, szavazások, javaslatok, módosító indítványok egyaránt megtalálhatók az Oracle adatbázisban.

– Nyilván az országgyűlési képviselők munkáját is megkönnyíti, hogy jobban áttekinthetik a döntéseikhez szükséges információkat. Azok is közelebb kerülhetnek így az informáciotechnológiához, akik régebben talán idegenkedtek tőle. Hogyan fogadják most az új munkaeszközöket?

K. G. E.: Többnyire nagy várakozás kíséri az új lehetőség bevezetését, örülnek, hogy bárhol, bármikor tájékozódhatnak, hátteranyagokat kereshetnek, megismerhetik az adott téma visszahangját, továbbadhatják információikat, és bárhol elolvashatják e-mailjeiket. Alapvetően nyitottan fogadták az új helyzetet, de olyanok is akadnak, akik nem tudták még leküzdeni aggodalmaikat. A projekt kezdetekor megállapodtunk a Synergonnal, hogy mérjék fel országgyűlési képviselőink fogadóképességét, otthoni munkafeltételeit és az előkészítő oktatás igényeit. Aki nem rendelkezett a szükséges alapismeretekkel, ötször négyórás gyorsított oktatást vehetett igénybe. Március közepére végeztünk ezzel. Az oktatással párhuzamosan megkezdtük a gépek átadását azoknak, akiknek nem volt szükségük az alapképzésre. Az átadást négyórás személyes konzultációval kötöttük össze, hogy mindenki biztosan megismerje a konfigurációt, beállítsa személyes paramétereit, jelszavát s a várhatóan szükséges kommunikációs eszközöket. Akadt, aki morcos volt, amiért személyesen kellett átvennie a gépet, és nem akart négy órát szánni az egyeztetésre. Utólag azonban mindenki belátta, hogy erre szükség volt.

– A Synergonnal látja el szervizmunkát? Milyen az együttműködés a Synergonnal?

K. G. E.: Abban maradtunk, hogy itt a házban a kollégáim kezelik az eseti problémákat, másutt pedig a Synergonnal call centerrel vizsgáljuk szükség esetén a HP vagy a Synergonnal közeli szakembereit. A Synergonnal való együttműködésről eddig csak jót mondhatok. Nagyon alaposan felkészültek, gyorsak és lelkiismeretesek. Bízom abban, hogy később sem lesz okunk panasznra.

– Mennyi időt vesz igénybe a projekt?

K. G. E.: Hetenként háromszor húsz laptop átadását terveztük. Többé-kevésbé tartottuk ezt az ütemet, bár nem mindenki tudott négy órát szánni erre a megbeszéltnél. Most tartunk a munka felénél. Elképzelhető, hogy a politika közbeszól, de áprilisban remélhetően sikerül mindenkinek átadni a gépeket. Számolni kell az emberi tényezővel is. Van, aki már használja gépét az ülésteremben, de nyilván olyan is akad, aki hosszabb idő után jut túl a kezdeti nehézségeken. Természetesen segítünk rövidíteni ezt az időszakot.

– Mikor válik papírintessé a képviselői munka?

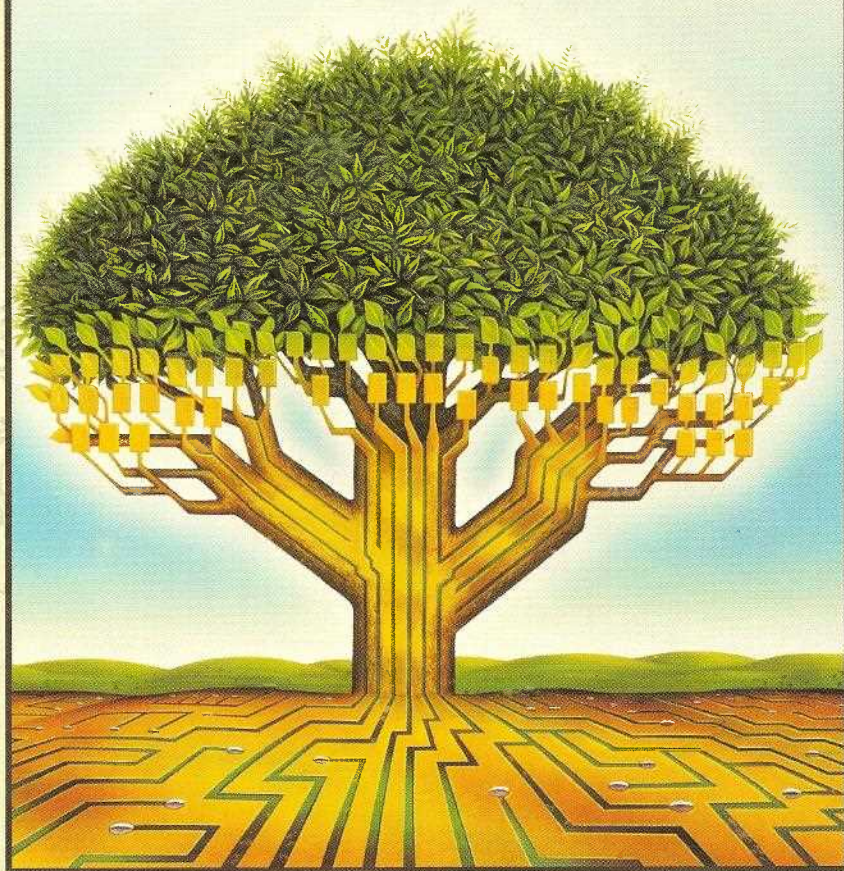
K. G. E.: Nem hiszem, hogy teljesen száműzhetjük a papírt, mert lehetetlen mindig mindent, képernyőről olvasni. Az viszont reális cél, hogy az őszi parlamenti időszakban elkezdjük a futárszolgálati költségeinek csökkentését, feltérképezzük az egyes képviselők számára felesleges anyagokat, megszüntetjük kinyomtatásukat, cserében a képernyőn könnyebben kezelhetővé tesszük az ülésteremben olvasandó dokumentumokat.

– Tulajdonképpen mit tudnak a képviselők laptopjai?

K. G. E.: Az országgyűlési képviselők egyaránt használják majd ezeket a parlamenti ülésteremben, a képviselői irodaházban, választókerületük különböző pontjain és otthon is. Ezért mindenütt teljes értékű mobilirodának kell lenniük, beleértve az elektronikus irodai környezetet és az elektronikus levelezés változó távközlési feltételeit. Ezen túlmenően meg kellett találni az információs biztonság és a felhasználói kényelem optimumát a parlamenti rendszerébe való belépéshez, a támogatott szoftverek letöltéséhez, a PAIR, a parlamenti titkárságok, a parlamenti honlap és az ülésterem információinak, továbbá a CD szerver jogi, statisztikai és egyéb lemezeinek eléréséhez. A dokkoló rendszer a mobilitáshoz, a gép felső része pedig az ülésteremben végzett munkához teremt megfelelő irodai környezetet. Több szintű biztonsági rendszer gondoskodik arról, hogy illetéktelenek ne jussanak a gépen át a parlamenti rendszerbe. A géppark homogén hardvere és szoftvere pedig optimális teljesítményt tesz lehetővé, s megkönnyíti az esetleges hibák gyors felismerését, majd elhárítását. Remélhetően az érintettek is úgy találják gépük használatát közben, hogy sikerült eltalálni az igényeknek megfelelő megoldásokat.

Varga Miklós

„Informatika a hatékonyságért”

IT 2003
KONFERENCIA ÉS KIÁLLÍTÁS

Magyar Tudományos Akadémia Székháza

2003. április 9–10.

e-Parlament a Magyar Országgyűlés Hivatalában

KERTÉSZNÉ GÉRECZ ESZTER (Országgyűlés Hivatala)

Az utóbbi évek jogalkotó tevékenysége, valamint a parlament működése azt igazolja, hogy az Országgyűlés tagjai, testületei, valamint a hivatali szervek valamennyien elkötelezettek a parlamenti működés modernizációjában és végső soron az elektronikus parlament kialakításának megteremtésében.

A 2002. évi ciklusváltásra való felkészülés során az informatikai stratégia megfogalmazásánál már alapvető szempont volt az elektronikus parlament kialakításának középtávú tervezése, és az ezekhez szükséges projektek nevesítése és prioritások szerinti ütemezése.

A parlament csatlakozott az e-Europe-program keretében meghirdetett e-Government-programban deklarált célokhoz és programhoz, mivel az igény és a fogadókészség megvan a Magyar Országgyűlésben az érintettek részéről az elektronikus parlament kialakítására.

Előadásomban a Magyar Országgyűlés Hivatalának informatikai fejlesztései közül ismertetni szeretném az elektronikus parlament (e-Parlament) témakör aktuális kérdéseit az alábbi bontásban:

- Az e-Parlamenttel kapcsolatos elvárások és lehetőségek (1.)
- A parlamenti munka informatikai támogatása (2.)
- Az országgyűlési képviselők távmunkamegoldása és megvalósítása (3.)

Jelen előadásvázlatban az egyes témakörökről csupán egy-két mondatos rövid ismertetésre van lehetőségem.

1. Az e-Parlamenttel kapcsolatos elvárások és lehetőségek

Az elektronikus parlamenttel kapcsolatos alapvető követelmény, hogy egységes rendszerben, elektronikus eszközökkel támogassa a parlament különböző területeinek működését, a társadalommal és intézményekkel való kapcsolatát az alábbi területeken:

- a parlament és az állampolgárok kapcsolata
- a parlament belső működése és a döntéshozatalt támogató rendszer
- a képviselői munkát támogató rendszer
- kapcsolat az Országgyűléssel kapcsolatban álló, valamint a kormány és más közigazgatási és társadalmi szervekkel
- kapcsolat külföldi parlamentekkel.

2. A parlamenti munka informatikai támogatása

A Parlamenti Információs Rendszer (PAIR) az állampolgárok tájékoztatása mellett a parlament belső munkafolyamatainak informatikai támogatását is biztosítja. A parlamenti munka egyik legfontosabb eleme a plenáris ülések (a hozzászólások és a szavazások) lebonyolítása. Ezt segíti a korszerű üléstermi (hangosító és szavazó) rendszer. A parlament meghatározó döntés-előkészítési és szakmai műhelyei a bizottságok. A PAIR a bizottságok tevékenységét (ülések időpontja, bizottsági tagok, résztvevők stb.) tartja nyilván.

A hatékony parlamenten belüli kommunikációt segíti a parlament elektronikus telefonkönyve, amely egyben egy olyan központi szervezeti és személyi nyilvántartó adatbázis, amely egyablakos adatbeviteli eljárással biztosítja a konzisztens adatokat a központi címtárhoz, valamint az ahhoz kapcsolódó valamennyi alkalmazás részére. Ez a rendszer hivatott a felhasználói jogosultságok kezelésére is valamennyi alkalmazás számára, továbbá biztosítja az adatokat a kormányzati címtár részére is.

A hivatal 1995 januárja óta használ teljes körűen e-mail rendszert, általánossá vált az elektronikus levelezés.

3. Az országgyűlési képviselők távmunkamegoldása és megvalósítása

Az e-Parlament első ütemének célkitűzése a képviselők távmunkalehetőségének megteremtése volt.

A végrehajtott fejlesztések eredményeképpen, a képviselők számítógéphasználatának elterjedésével, valamint a 2002. évi ciklusváltásra való felkészülés során, a korszerűsítések megvalósításával vált reálissá, hogy a képviselők otthonról, illetve távoli munkahelyről is bekapcsolódhassanak a parlamenti munkafolyamatokba, illetve onnan is tudjanak munkát végezni.

A távoli munkavégzés megvalósítása érdekében a szükséges kiegészítő szolgáltatásokkal 400 darab laptop beszerzésére került sor. A laptop felkészítésével szemben alapvető követelmény volt, hogy az eszköz egyaránt használható legyen hivatali környezetben, ülésteremben, valamint a felhasználó által kívánt és megjelölt helyszíneken biztonságos távoli munkavégzésre, mobilirodaként is.

Ezenkívül olyan adatátviteli megoldást kellett kialakítani, amely lehetővé teszi, hogy az országgyűlési képviselők nyilvános hálózatokon keresztül is biztonságosan tudjanak csatlakozni az Országgyűlés Hivatala belső informatikai rendszeréhez.

A távmunka során a megfelelő biztonsági szabályok betartása mellett az országgyűlési képviselő ugyanazokat a szolgáltatásokat fogja elérni, mint a hivatali környezetben. Ezek részletezésére az előadásban kerülhet sor.

Az e-Parlament első ütemének megvalósítása folyamatban van, működik a központi rendszer, és a laptopok oktatással egybekötött átadása az országgyűlési képviselők számára folyamatosan, az ütemezésnek megfelelően történik.

business

online

A CRI-
szindróma

Jön, lát,
győz?

Dr. László Géza,
Antenna Hungária

ÁRA: 975 FT
04/1-2

Bitfolyam-szabályozás Törvényesen közöljük a hírt

Pártai Lucia

az internetről

Kertészné

Gérecz Eszter
CIO a Parlamentben

Török F. László

Canon-sikerek

Sugár András

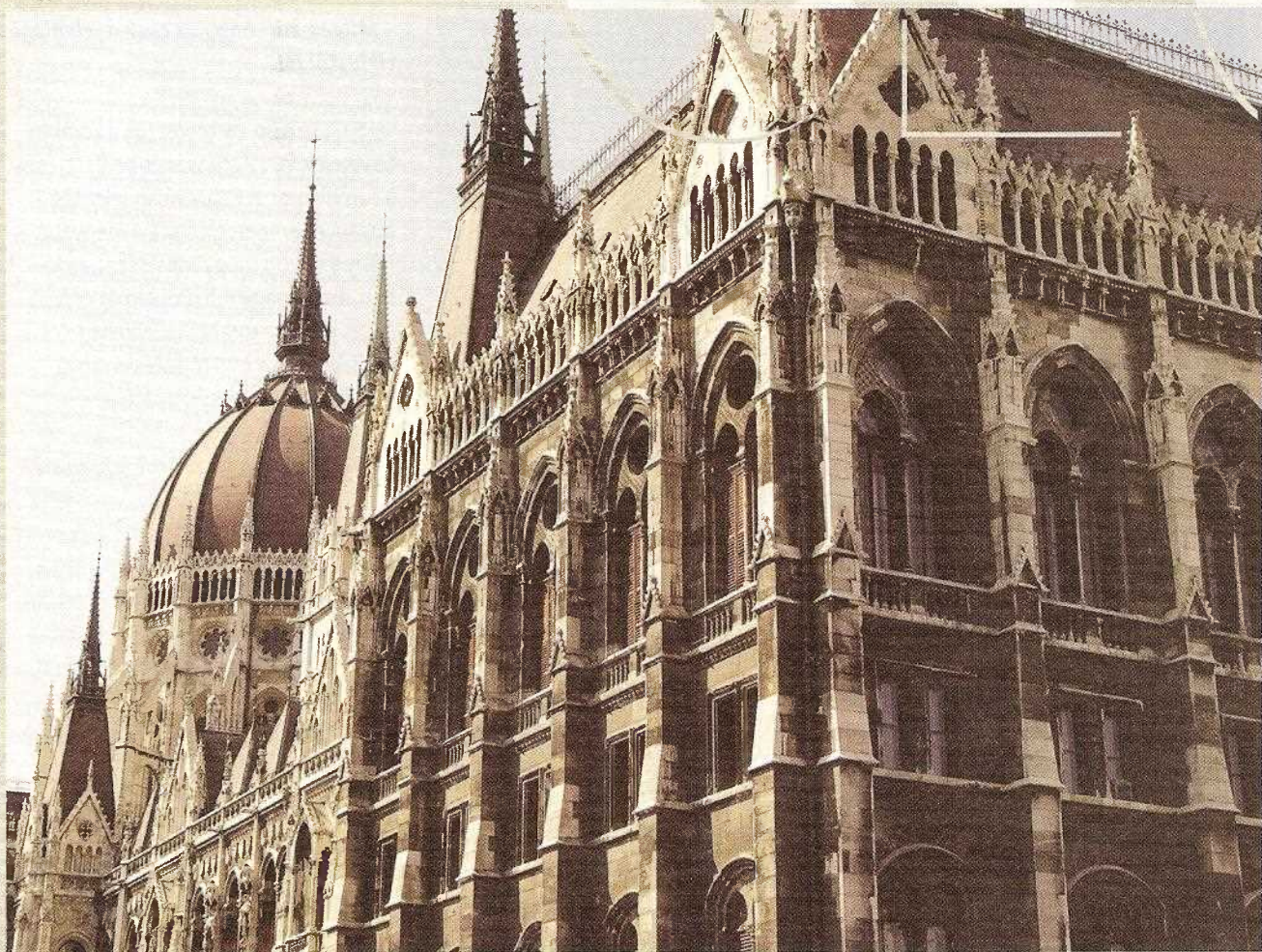
a mobilvilágról

PRÍM

CRM / ERP / ELEKTRONIKUS KERESKEDELEM / E-GAZDASÁG / ONLINE PÉNZÜGYI SZOLGÁLTATÁSOK

MOBILTELEFÓNIA / INTERNETSTRATÉGIA / TUDÁSMENEDZSMENT / PROJEKTMENEDZSMENT /

A Parlament elektronikus idegrendszere

Az ipar- és informatikatörténet legújabb korában már alig van olyan szervezet, amelyben nem stratégiai fontosságú összetevő az informatika. Ez a Parlament esetében is érvényesül. A Parlamenti Információs Rendszer (PAIR) képezi az Országgyűlés informatikájának magját. Néhány éve szintén Kertészné Gérecz Eszter mutatta be a parlamenti informatikát (www.infopen.hu, CIO Interjú), s az a magyar állampolgár számára elsősorban a nyíltság, a teljes publicitás szolgálatában álló infrastruktúraként mutatkozott meg. Ez a feladata ma is alapvető; a www.parlament.hu webhely immár a multimédia eszközeivel szinte hiánytalanul és késedelem nélkül teszi lehetővé a tájékozódást az Országgházban történekről. A fejlődés következtében az Országgyűlés Hivatalának informatikai osztályából főosztály lett, és az országgházi folyamatokról való tájékoztatás eszköze a folyamatok nélkülözhetetlen infrastruktúrájává vált. Természetesen ezzel párhuzamosan technikailag is jelentős előrelépés következett be. Kertészné Gérecz Eszter főosztályvezetőt először erről kérdeztük.

TIHANYI LÁSZLÓ

{ – Amikor utoljára beszélgettünk, egy régebbi HP Enterprise 45-ös és egy Sun Ultra Enterprise 3500-as adatbázisszerver, linuxos alkalmazáskiszolgálók, még Windows for Workgroups 3.11-es, illetve WinNT-s felhasználói PC-k jellemezték a hardverplatformot. A szoftver Novell NetWare 4.11-es fájlkiszolgáló és az akkor újonnan bevezetett Oracle 8i volt. Az elektronikus levelezéshez Pegasus és X.400 alapú levelezőkiszolgálót alkalmaztak. A fő feladatot az adatok konszolidálása és az új adatbázisplatformra történő migrációk jelentették. Tervezték egyes események film- és hanganyag-adatbázisban való tárolását és publikálását is. Pár év egész történelem az informatikában. Hogyan állnak ma?

– A Parlament informatikai infrastruktúrájának megújítását célszerű a ciklusváltással összehangoltan végezni, ezért a mi esetünkben is 2002-ben nyílt lehetőség a hardvereszközök korszerűsítésére és új szoftververziók, illetve termékek bevezetésére. Ennek eredményeképpen elmondhatjuk, hogy a hardverkörnyezet ma egészen más. A központi adatbázis-kiszolgáló ma Sun Fire 4810-es. Az Országház műszaki páholyában az ülésterem szavazórendszere megtartalekös megoldással üzemel. Korszerűsödött a tűzfal hardver- és szoftvereszköze is. Katasztrófatűrő redundancia és helyi elkülönítés ugyan még nincs, de a számítóközpont házon belül a XXI. század biztonsági színvonalának (8-10 órás szünetmentes tápellátás, klímarendszer, távoli adminisztráció, beléptetőrendszer stb.) megfelelően kialakított új helyre költözött. Személyek csak a tervezett karbantartások vagy rendkívüli üzemzavar esetén léphetnek a gépterembe. Szoftverben márka-szempontról nem váltottunk platformot, annak gerince továbbra is Novell NetWare, Sun Solaris, Oracle 8i, a webes szolgáltatásokat pedig változatlanul linuxos kiszolgálókkal biztosítjuk. Sun iPlanet levelezőrendszerrel cseréltük le a korábbi vegyes platformot.

Katasztrófatűrő redundancia és helyi elkülönítés ugyan még nincs, de a számítóközpont házon belül a XXI. század biztonsági színvonalának (8-10 órás szünetmentes tápellátás, klímarendszer, távoli adminisztráció, beléptetőrendszer stb.) megfelelően kialakított új helyre költözött. Személyek csak a tervezett karbantartások vagy rendkívüli üzemzavar esetén léphetnek a gépterembe.

A rendszer stabilitása érdekében az optimumra törekszünk abban, hogy mikor szükséges platformot váltanunk, illetve mit frissítsünk; természetesen figyelemmel kell lennünk arra is, hogy a gyártóknak milyen a követési stratégiájuk a korábbi termékeik esetében. A parlamenti informatikának naprakésznek kell lennie.

– Akkor már tervezték multimédiás anyagok adatbázisban való tárolását és publikációját. Hol tartanak most?

– Az informatikai stratégiai tervnek megfelelően a 2002-ben kezdődött ciklus első ülésnapjától az interneten, a www.parlament.hu honlapon látható volt valamennyi plenáris ülés valós és teljes idejű közvetítése. Célul tűztük ki, hogy a parlamenti munka megtekintetősége ne függjön a tévéközvetítési időktől. Az ülést követően kerül sor a di-

gitalizálásra, amikor technikai és metaadatokkal egészítik ki a videofelvételeket, s ezáltal az egyes ülésnapok anyagai, felszólalásai kereshetővé válnak a PAIR rendszeren keresztül.

– Milyen kár, hogy ez csak a jelenlegi ciklustól éli!

– Sajnos igen, de tervezzük a korábbi felvételek feldolgozását és beillesztését az archívumba. Ez azonban jelentős anyagi és emberi erőforrást igényel. Minél messzebb megyünk vissza az időben, annál nagyobb problémát és költséget jelent a korábbi videofelvételek feldolgozása a mai rögzítési szabványoktól való eltérésük miatt.

– Részletezné a technikai fejlődést?

– A globális célkitűzések megvalósításához jelentős váltásra volt szükség a részletekben. A fájlservernél áttértünk a Novell NetWare 6-os verzióra. Kialakítottunk egy központi címtárrendszert, amely biztosítja a különböző alkalmazásokhoz való hozzáférés jogosultságának kezelését. Már említettem, hogy korszerűsödött a levelezőrendszer is, Sun iPlanetre váltottunk. A felhasználói munkahelyek (PC-k és laptopok) Windows NT és XP alapúak, Office 97, illetve Office XP irodai alkalmazói környezettel.

– Amikor egy cég címtárra vált, egyidejűleg átgondolja egész szervezeti felépítését. Volt-e ilyesfajta vetülete a korszerűsítésnek?

– Korábban már kifejlesztettünk egy Oracle-adatbázisra épülő, elektronikus belső „telefonkönyvet”, amely az egész központi címtárrendszer (Oracle-metacímtár) megvalósításának alapjául szolgált. Volt továbbá egy ettől lényegében független, novelles felhasználójogosultság-nyilvántartás. A két rendszert össze kellett hangolni. A telefonkönyvben bizonyos szempontból több információ volt, mint ami a fájlkiszolgáláshoz, alkalmazásokhoz kell. Meg kellett azonban teremteni

a lehetőségét annak, hogy ebbe az Oracle-metacím tárba bevihető legyek a személyekre, szervezetekre és egyes felhasználói csoportokra vonatkozó speciális jogosultságok, megvalósítva az egyablakos adatbevitelt. Emellett konzisztens módon biztosítani kellett a személyek és a szervezeti felépítés nyilvántartását, megteremtve a változások követését a címtárrendszerben a megfelelő szinkronizálási eljárásokkal. A feladat megoldásához nem volt szükség semmilyen átszervezésre, a bevezetést azonban nagyon alapos és hosszadalmas fejlesztés és adatmigrálás előzte meg.

Névjegy

Kertészné Gérecz Eszter az ELTE TTK matematika–ábrázoló geometria szakán végzett. Informatikai, számítástechnikai tevékenységét a KSH Informatikai Laboratóriumában kezdte, majd az Infelór–Számki–Számalk útvonalon végigjárta a számítástechnika minden lépcsőfokát: a programozástól a rendszertervezésen keresztül a felső vezetői feladatkörökig. Tudományos tevékenysége az adatbázis-kezeléshez, adatmodelleléshez kapcsolódott. 1979 és 1982 között Norvégiában, az Oslói Egyetemen oktatói és kutatói munkát végzett. 1982-ben a Számalk számítóközpontjának vezetőjévé nevezték ki. 1990-ben a KSH államigazgatási alkalmazásokkal foglalkozó osztályát vezette, majd a KSH Számítóközpont igazgatója, 1992-től pedig az Informatikai főosztály vezetője lett. 1998 januárjától az Országgyűlés Hivatalának informatikai osztályát vezeti, amely időközben főosztállyá lépett elő.

Aktívan részt vesz a hazai és a nemzetközi szakmai szervezetek munkájában.

– Erre a ciklusra tervezték a képviselők távmunka-lehetőségeinek kidolgozását is, aminek mára sok technikai feltétele megvalósult. Sikerült bevezetni?

– 2002 végén megszületett az Országgyűlés felső vezetésének elhatározása – az informatikai stratégia célkitűzésével összhangban –, hogy meg kell valósítani az úgynevezett elektronikus parlamentet. Ez nem az eddigi parlamenti munkamód alternatívája, hanem annak korszerű infrastrukturális kiegészítése. A projekt első üteme, a távmunka feltételeinek megteremtése volt az egyik legfontosabb lépés az e-Parlament megvalósítása felé. A fejlesztés az egész rendszert érintette, az alkalmazásoktól a fáj-, címtár- és biztonságkezelésen keresztül a levelezésig. Általában a nagy sávszélességű, belső

online megoldások offline változatával kellett felszerelni a mobil, távmunkára alkalmas gépeket. Például ha valaki belső felületről levelez, akkor az iPlanet webmailjét használja, de távolról az IMAP-os offline üzem a hatékonyabb megoldás.

– Tehát az alapfolyamatokat nem átalakítja, hanem kiszolgálja. Hogyan?

– A képviselőknek mobil irodára van szükségük. Ennek érdekében az első lépés egy virtuális magánhálózat (VPN) alapú központi rendszer kiépítése volt. Valamennyi országgyűlési képviselő egyévesen felkészített laptopot kapott. A mobil gép ezen a rendszeren keresztül kapcsolódik az Országgyűlés központi rendszeréhez, amellyel akár utazás közben is dolgozhat a képviselő, azaz a tá-

volból is hozzáférhet a VPN-hez. Az irodaházban, illetve az ülésteremben a képviselő a belső hálózathoz tud csatlakozni.

– Távolról hogyan férhetnek hozzá a képviselők a rendszerhez?

– A távmunkára felkészített laptopok alapértelmezésben valamennyi elérési módot tartalmazzák: a betárcsázástól (hagyományos, illetve ISDN-telefon-állomás) a Bluetoothon és az ADSL-en keresztül a kábelnetig. Chipkártyás, többszintű azonosítórendszer védi a laptopot, majd a VPN-en keresztül lehet bejutni a parlament belső rendszerébe (levelezés, intranetszolgáltatások és fájlszerviz), mert a parlamenti munkával szemben két technikai alapkövetelmény fogalmazható meg: a legteljesebb nyilvánosság és a legteljesebb biztonság. A távmunkaeszköz átvételét egy oktatási folyamat előzte meg, amelynek keretében megtörtént a laptopok testre szabása (képviselei azonosítók, környezet bevitel). A gyakorlat azt mutatta, hogy az elektronikus parlament teljes körű kiépülésének és bevezetésének feltétele a képviselők széles sávú internetelérése. Ennek érdekében – tárgyalásos közbeszerzés keretében – 2003 szeptemberétől több mint 300 képviselői széles sávú végpont épült ki. Jelenleg, egy újabb pályázati lépcsőben, kisebb szolgáltatók bevonásával mintegy további 80 képviselői végpont megvalósítását tervezzük 2004 februárjától.

– Tartalmilag mit jelent az országgyűlési képviselők munkájának elektronikus támogatása?

– Elsősorban a megfelelő időben történő tájékoztatásukat és felkészítésüket a soron következő plenáris és bizottsági ülésekre. A hagyományos rendszerben a képviselők hetente kapnak egy vaskos csomagot futárpostával, amelyben rengeteg nehezen kezelhető irat foglaltatik – papíron. Ezek elektronikus elérése minőségileg javítja a munka feltételeit. Az elektronikus futárposta próbaüzeme, amely az Országgyűlés

A képviselőknek mobil irodára van szükségük. Ennek érdekében az első lépés egy virtuális magánhálózat (VPN) alapú központi rendszer kiépítése volt. Valamennyi országgyűlési képviselő egységesen felkészített laptopot kapott. A mobil gép ezen a rendszeren keresztül kapcsolódik az Országgyűlés központi rendszeréhez, amellyel akár utazás közben is dolgozhat a képviselő, azaz a távolból is hozzáférhet a VPN-hez.

internetes honlapjáról mindenki számára elérhető, a 2003-as őszi ülészekkal kezdődött.

– Szakadjunk el a műszaki részletektől! Hogyan értékeli a számítástechnika fontosságának, helyének alakulását az intézményben?

– Mindig meg voltam győződve az informatika fontosságáról. Az utóbbi idők folyamataiban ez meg is nyilvánul. Az informatika mint stratégiai komponens a megfelelő döntési szintre került. A parlament elnöke áll a hierarchia csúcsán. A következő hierarchiaszinten lévő gazdasági főigazgató felügyeli az informatikai főosztályt, ami azt jelenti, hogy a helyem a hierarchiában a vállalati CIO-énak felel meg.

– Hogyan fogalmazná meg a parlamenti informatika s azon belül az Ön feladatának alapelveit?

– A magyar parlament munkáját támogató, kiszolgáló apparátusnak, infrastruktúrának teljes mértékben politikamentesnek, pártsemlegesnek kell lennie. Ez az első számú alapelv. A második: a parlament a demokratikus nyilvánosság szentélye. Ami benne történik, azt az állampolgároknak joguk van teljes egészében, haladéktalanul megismerni. A multimédiának is ezért van jelentősége: tudhassa meg mindenki, hogy ki, mikor, mit és hogyan mondott, milyen érdekeket képviselt az általa felhatalmazott országgyűlési képviselő. A nyilvánosság és a demokratizmus érdekében vállalnunk kell a technikai puritanizmust és alkalmazkodóképességet is, hogy senkit se zárjunk ki a tájékozódásból. Harmadikként: csak korrekt információ publikálható, és ez rendkívüli fejlesztési szigort követel meg. Ez a gyakorlat szintjéig szabványos és biztonságos technológiát, valamint fejlesztési elveket von maga után.

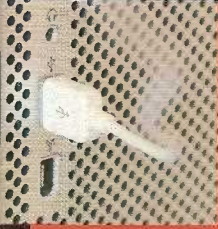
Végül lehet, hogy kívülről, az állampolgárok szempontjából a fő feladatnak a publikáció tűnik, de ez a rendszer emellett az országgyűlési képviselőket és a parlamenti apparátust is kiszolgálja. Elsősorban a főtítkárságot, továbbá annak munkatársait, mindazokat, akik biztosítják a parlamenti munka jogi, szervezési és tájékoztatási hátterét, akik felelnek az adatbázis adatainak minőségéért és a munkafolyamatba beépített adatbevitelért, valamint a tájékoztatás módszertanáért.

Általánosságban a parlamenti informatika biztosítja az országgyűlési munka technikai hátterét, a korszerű, az EU elvárásainak megfelelő, biztonságos infrastruktúrát, a parlamenti információs rendszer folyamatos fejlesztését és korszerűsítését, továbbá segíti a képviselők és az apparátus munkáját. Ennek alárendelten, ami egyik fő feladatunk, garantálja az állampolgárok tájékoztatását. Tudomásom szerint az EU-országok parlamentjei közül szinte egy sem rendelkezik ennyire gyors, átfogó és pontos rendszerrel, mint a miénk. }

IT-SECURITY

A Z I N F O R M A T I K A I B I Z T O N S Á G L A P J A

AZ IT-BUSINESS MELLÉKLETE

6. OLDAL

Elszivárgó biztonság
Tolvajkulcs a zsebben

7. OLDAL

Arccal a gép felé
Megnéz és felismer

20. OLDAL

Képviselők noteszgéppel
Nem érzik veszélyben

28. OLDAL

Mobil-védőőrizet
Illetéktelen fülek

Szigorúan bizalmas!

Számítógépes titkosítás

14. oldal

Képviselők noteszgéppel

Korábban arra ügyeltek a képviselők, hogy senki ne vehesse ki táskájukból a titkos dokumentumokat. Ma noteszgépeikre vigyáznak, az azokon tárolt adatok védelmét különféle hardver- és szoftvereszközök látják el. Természetesen a képviselők közreműködésével.

A 2002–2006-os ciklus országgyűlési képviselői első, HP Compaq Evo 410C noteszgépüket 2003 tavaszán vehették át. A 2006-os ciklusváltáskor az új távmunka-eszköz az IBM X60-as noteszgép lett.

Napjainkban a parlamenti munkát nagymértékben segítik a hordozható számítógépek; a noteszgépekkel távolról is hozzáférhetnek a képviselők a hivatal belső anyagaihoz, továbbá számottevően csökkent a papírfogyasztás. A bárhova elvihető, kívülállóknak – családtagok, munkatársak – számára is hozzáférhető noteszgépek azonban kockázatokat rejtenek magukban. Körültekintő biztonságpolitikára, megfelelő biztonsági intézkedésekre és rendszerekre van szükség ahhoz, hogy a szerveren, illetve a noteszgépen tárolt adatokhoz ne férhessenek hozzá illetéktelenek.

A múlt: chipkártyás azonosítás

A képviselők 2003 márciusában tesztreszabott gépeket kaptak kézhez, és csak

MÁS GÉPRŐL IS

Várhatóan a képviselők ez év szeptemberétől nemcsak saját noteszgépükről, hanem más eszközökről is elérhetik az Országgyűlés belső informatikai szolgáltatásait. Ehhez be kell vezetni a tokenek one-time passwordös szolgáltatását, amelynek feltétele, hogy néhány háttér-szoftvernél a legújabb verziókra térjenek át.

négyórás oktatást követően vehették azokat használatba – kezdi az elején *Kertészné Gérecz Eszter*, a Parlament informatikai főosztályának vezetője. Többféle hálózati csatlakozási lehetőséget biztosítottak a noteszgépekhez, egyaránt lehetett tehát kapcsolódni a Parlament helyi hálózatához, analóg, digitális és mobiltelefon-hálózatokhoz, valamint a szélessávú internethez.

Minden képviselő PIN-kóddal védett chipkártyával azonosította magát. A chipkártyás autentikációnál kikötötték, hogy a tanúsítvány privát része sohasem hagyhatja el a kártyát. A tanúsítvány generálását akkoriban kizárólag Microsoft-termékkel lehetett megoldani. Gyakorlatilag ekkor került be a Parlament informatikai rendszerébe egy Microsoft 2000-szerverpár a Novell Netware, a Solarison futó Oracle adatbázis-környezet és a Linux alkalmazásszerverek mellé.

Chipkártya nélkül elindult ugyan a gép, de az operációs rendszert csak az azonosítást követően lehetett elérni.

A képviselők nem kaptak rendszergazdai jogokat, azaz rendkívül korlátozott volt azoknak az eszközöknek és szoftvereknek a köre, amelyeket saját maguk installálhattak. Ezzel gyakorlatilag elhárult az a veszély, hogy a magas jogosultságot igénylő, internetről letöltött vagy ellenőrizetlen forrásból származó szoftverek, anyagok felkerüljenek a noteszgépre.

Az igényelt installálás vagy probléma esetén a szervizesek be tudtak lépni a noteszgépbe, de nem férhettek hozzá a titkosított képviselői adatokhoz.

Minden noteszgép eltérő, rendkívül erős szervizjelszót kapott, amelyeket páncélszekrényben őriztek.

A képviselői adatok védelmét központilag menedzselte F-Secure rendszer látta el a víruskereső, tűzfal- és FileCrypto moduljaival. Ha tehát valaki a merevlemezt esetleg kiemelte volna a noteszgépből, akkor sem férhetett hozzá az adatokhoz.

A chipkártyákat évente kellett érvényesíteni. Ilyen alkalmakkor a képviselők a számítógéppel együtt jelentek meg az Informatikai Ügyfélszolgálaton, amikor mód nyílt a noteszgépek állapotának ellenőrzésére és egyéb képviselői igények kielégítésére is.

Az Országgyűlés Hivatala (továbbiak-

MEGKÉRDEZTÜK A KÉPVISELŐKET

Valóban megkönnyíti-e a munkát, kiváltja-e a rengeteg nyomtatott dokumentumot a noteszgép, illetve találkoztak-e olyan problémával, amely a gépen tárolt adatok biztonságát fenyegette volna? – kérdeztük a képviselőktől. E-mailben elküldött kérdéseinkre csupán nyolcan válaszoltak ugyan, de az ő munkájukat egyértelműen segíti a noteszgép. Van, aki még nem szokott hozzá, hogy mindenhol magával vigye a noteszgépet, mások viszont éppen az eszköz mobilitását emelték ki, mondván: ezt tartják legnagyobb előnyének.

A noteszgépek bevezetése óta a nyomtatott dokumentumok mennyisége nagyságrendekkel csökkent; ezt mindenki egyértelműen üdvözi. Bizonyos esetekben azonban nem kerülhető el a nyomtatás. Előfordul például, hogy egy hosszabb tárgyalás alatt lemerül a noteszgép akkumulátora, így jobb, ha kéznél van a nyomtatott dokumentum is.

A képviselők nem érzik veszélyben a gépen tárolt adatokat, bár van, aki nem tenne fel minden érzékeny adatot a noteszgépére.

Problémaként jelezte az egyik képviselő, hogy amikor előző noteszgépének merevlemeze meghibásodott, minden rajta tárolt anyaga hozzáférhetelenné vált. Egy másik képviselő, akinek munkájába már szervesen beépült a noteszgép, megjegyezte: öröme akkor lenne teljes, ha a jövőben a képviselői indítványokat is lehetséges lenne kizárólag elektronikus úton benyújtani.

ban Hivatal) biztosítást kötött a képviselői noteszgépekre. A szerződések értelmében a képviselőknek ebben a biztosításban önrészüik volt.

Jöttek a tokenek

A 2002–2006-os ciklus végén minden képviselőnek le kellett adnia noteszgépét. „Egyrészt egységes, másrészt a hároméves tapasztalat birtokában korszerűbb és jobb műszaki paraméterekkel rendelkező, felhasználóbarátabb környezettel rendelkező gépparkkal akartunk nekivágni a következő ciklusnak. A HP Compaq Evo noteszgépeket felértékelítettük, és a korábbi ciklus országgyűlési képviselői a műszaki bizományi által megállapított áron megvásárolhatták azokat. Az eladandó gépekről mindent letöröltünk, majd az OEM Windows XP operációs rendszer és egyéb hozzáadott OEM-termékek mellé csupán egy ingyenes OpenOffice-t telepítettünk a noteszgépekre” – tájékoztat a váltás részleteiről *Tóth János* osztályvezető.

A képviselők véleménye szerint kényelmetlenséget okozott a többjelszavas bejelentkezés, ezért az új megoldás kidolgozásakor az SSO (single sign-on) irányába mutató eszközt kellett keresni. Továbbá többen igényelték, hogy ne csak saját noteszgépükről, hanem más távoli számítógépről is be tudjanak jelentkezni az interneten keresztül az Országgyűlés belső informatikai szolgáltatásaira. A lehetőségek feltérképezését követően a Hivatal tokenes megoldás mellett döntött.

A jelenlegi rendszerben tehát a chipkártya helyébe a noteszgép USB-portjához csatlakoztatható Aladdin E-token lépett. A token a tanúsítványon kívül a jelszavakat is tárolja. Magát az eszközt egy bonyolult, minimum 8 karakter hosszú jelszó védi. A képviselőknek csak ezt az egy kódot kell megjegyezniük.

Az Aladdin E-token eszköz rendelkezik egy kis kijelzővel, amely lehetőséget biztosít az OTP (one-time password) alapú beléptetésre is.

„A heterogén környezet nem kedvezett a valódi, szoftveres SSO-nak, viszont az egyjelszavas bejelentkezés a token hardveres jelszótárával a felhasználó számára egy kvázi-SSO funkciót nyújt” – fogalmaz Kertész Gérecz Eszter.

Központi menedzsment

A gépparkot továbbra is központilag menedzselik. Ha a noteszgép rákapcsolódik a Hivatal informatikai rendszerére (LAN, VPN), automatikusan megkapja a szoftverfrissítéseket, a menedzsment-beállításokat, a legújabb vírusvédelmet stb. Ha egy bizonyos ideig (kezdetben 90 nap volt ez a határ, ma 150 nap) nem jelentkezik be a hivatali rendszerbe, akkor a gép kitiltja magát a rendszerből. Ilyenkor két dolgot tehet a felhasználó: vagy bemegy az ügyfélszolgálatra, vagy telefonon kér segítséget. Az utóbbi esetben, ha a felhasználó internetes kapcsolatot létre tud hozni, akkor megkapja az egyszeri bejelentkezési lehetőséget. Csatlakoznia kell a VPN-hez, hogy a gép megkapja a szükséges frissítéseket.

Időközben az F-Secure beszüntette a FileCrypto rendszert, ezért az IBM X60-asokra a SafeBoot Device Encryptiont telepítették, amely egyébként a korábbinál erősebb biztonsági megoldás. Ez a titkosító a BIOS-indítás után rögtön üzembe lép. A titkosító feloldása nélkül tehát be sem lehet indítani az operációs rend-

szert. Ha kihúzzák a kártyát vagy a tokent, a gép azonnal zárolódik. Ha működés közben egy bizonyos ideig senki sem használja a noteszgépet, akkor a gép automatikusan lezárja magát.

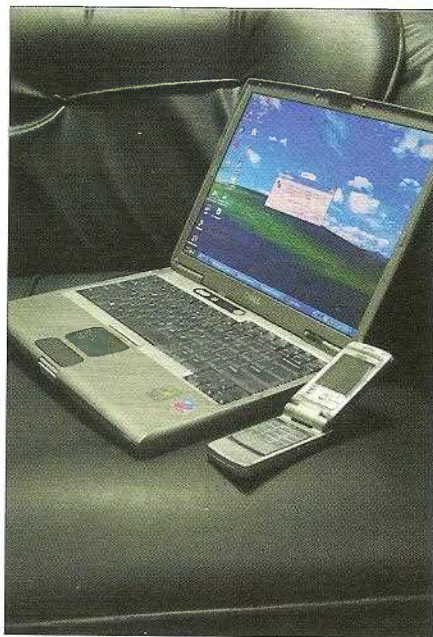
Érzékeny adatok kizárólag VPN-en

Az üléstermek rekonstrukciójával együtt 1998-ban megtörtént a vezetékes LAN kábelezése. Eleinte a végpontok nem „éltek”, de 2003-ban a képviselők már rá tudtak csatlakozni noteszgépeikkel a hálózatra.

Az Évök még nem, de az új noteszgépek már gyárilag wifi-képesek. Noha az ülésteremben mindenki használhatja a vezetékes LAN-t, több bizottsági helyiségben erre nincs mód. Mivel a képviselők, parlamenti titkárok, minisztériumi szakértők munkájához ma már nélkülözhetetlen az internet, folyamatosan nő a wifi-vel lefedett területek nagysága.

A Parlamentben két wifi-alhálózatot alakítottak ki. Az egyik „kvázi publikus” elérésű, amelynek hozzáférési és használati szabályait a fő felhasználók – parlamenti titkárok, újságírók – részére megfelelő helyeken publikálják. E hálózathoz nem érhetők el az országgyűlés belső informatikai szolgáltatásai, ám nincs akadálya a böngészésnek, az e-mailek küldésének, fogadásának.

A másik a képviselői wifi-alhálózat, amely szigorú szabályrendszer szerint

Többféle kapcsolódási lehetőség

működő, több szinten védett hálózat. Csak olyan eszközök csatlakozhatnak rá, amelyek a 802.11x szabvány szerinti tanúsítvánnyal igazolják, hogy a Parlament eszközei. A hálózat hozzáférési szabályai nem publikusak. Amikor egy jogosult gép belép a hálózatba, VPN-en kapcsolódhat a Parlament belső rendszeréhez.

PAPÍRTAKARÉKOSSÁG

A noteszgépek bevezetését követően számottevően csökkent az Országgyűlésben felhasznált papír mennyisége. Míg korábban minden képviselőnek futárpostával küldték ki a lakására az aktuális dokumentumokat, addig 2004 szeptemberétől ez az eljárás gyakorlatilag megszűnt.

Időközben elkészült a futárposta elektronikus változata. Olyan internetes alkalmazásról van szó, amely mindig az aktuális üléshez vonatkozó elektronikus dokumentumokra hivatkozik, és ezek között rendkívül könnyű eligazodást biztosít.

A képviselők oktatásakor kitértek a WLAN-ok, azokon belül is a nyilvános hotspotok biztonságos használatára is. A Parlament belső informatikai szolgáltatásai természetesen bármilyen külső WLAN-ról is elérhetők, de az is magától értetődő, hogy a kapcsolat kizárólag VPN-en keresztül épülhet fel.

Fizikai biztonság

A képviselők noteszgépeik fizikai biztonsága érdekében kérésre Kensington zárat kapnak, amellyel le lehet lakatolni a gépeket. A lakatok tartálékulcsait páncél-szekrényben őrzik.

Mivel a gép eltűnése önmagában is tetemes kárt okoz (nem beszélve a noteszgépen tárolt, védett, de nem mentett adatokról) a képviselőknek javasolják, hogy lakatolják le a noteszgépet, ha a legkisebb veszélyt is sejtik. A biztonsági szakemberek azt sem tartják túlzásnak, ha valaki a szállodai szobájában a fűtőtesthez lakatolja a noteszgépet.

Jó tanács az is, hogy a tokent és a kártyákat akkor is vegyék ki a noteszgépből, ha csak egy rövid időre távolodnak el a géptől. Ezzel nemcsak az adatokat, hanem az eszközök fizikai állagát is védik. Egy USB-kulcsot vagy egy kilógó kártyát ugyanis nagyon könnyű elgörbíteni vagy letörni.

Mallás Judit

CIO

IT-STRATÉGIA DÖNTÉSHOZÓKNAK

WWW.COMPUTERWORLD.HU • 2008. SZEPTEMBER

SZÁMÍTÁSTECHNIKA

COMPUTERWORLD

IT az átlátható jogszabályalkotásért ▶ 2. oldal

Tartsuk a szállítót rövid pórázon! ▶ 3. oldal

Alternatív szállítói modellek ▶ 5. oldal

Kertészné Gérecz Eszter

Informatikai főosztályvezető, Országgyűlés Hivatala

IT az átlátható jogszabályalkotásért

A parlamenti hivataloknak minden országban maguknak kell megküzdeniük a fejlesztésekkel, mivel mindenhol másfajta jogrendhez illeszkednek. IT-biztonsági szempontból a legnagyobb kihívás, hogy miközben rengeteg információt szolgáltatnak, a belső informatikai hálózatot meg kell védeniük a „külsősöktől”.

Kertészné Gérecz Eszter

Magyar Országgyűlés Hivatala Informatikai Főosztály, főosztályvezető
A hetvenes években (Infelor-Számki-Számalk) végigjárta az elektronikus technológia minden lépcsőfokát, a programozástól a rendszertervezésen, adatmodellezésen keresztül a felső vezetői feladatkörökig. Közben 1979–82 között Norvégiában, az Oslói Egyetemen végzett kutatómunkát és tanított. 1990-től a KSH államigazgatási alkalmazásokkal foglalkozó osztályát vezette, majd az informatikai főosztály vezetője lett. 1998-tól irányítja az Országgyűlés Hivatalának informatikai fejlesztéseit, felelős a parlamenti munkát támogató telekommunikációs és informatikai infrastruktúráért, az alkalmazások fejlesztéséért és az üzemeltetésért. Aktív szerepet vállal hazai és nemzetközi szakmai szervezetekben, munkacsoportokban. Az informatika területén elért eredményeit rendszeresen publikálja, hazai és nemzetközi konferenciákon előadásokat tart. Szakmai munkásságát 2004-ben Neumann János-díjjal és „Az Év Főinformatikusa – életmű különdíjjal” ismerték el, 2008. augusztus 20-án a Magyar Köztársasági Érdemrend lovagkeresztjét vehette át.

Computerworld-Számítástechnika: *Melyek azok a jogszabályok, illetve belső rendelkezések, amelyek az Országgyűlés informatikai működésére vonatkoznak?*

Kertészné Gérecz Eszter: A hivatal informatikai főosztálya teljes körűen felel az Országgyűlés Hivatalának törvényalkotási folyamatával kapcsolatban lévő alkalmazásokért, infrastruktúráért és a felhasználókért. Az infrastruktúra területén egy kicsit többért is, de a fejlesztések, alkalmazások és támogatás vonatkozásában elsősorban a törvényhozáshoz kapcsolódó munkafolyamatokat támogatjuk.

Az informatikai működés szabályozása több szinten történik az Országgyűlés Hivatalában. Az összes felhasználó részére elérhető szintet szabályzó rendelkezések főigazgatói utasítások és szabályzatok formájában jelennek meg. Ez alatt a következő szakmai szint az informatikai főosztály belső üzemeltetési rendjét, működését szabályzó üzemeltetési dokumentáció, amely természetesen illeszkedik az utasításban megfogalmazottakhoz. Minden területen vannak szakmai partnereink, akikkel különböző szintű szolgáltatási szerződések biztosítják, hogy a hivatalban megfelelő biztonságos üzemeltetés elérhető legyen. Ugyanakkor házon belül található az a szakmai szervezet, amely a tervezést, a projektek koordinálását és a napi élő üzemből az adminisztratív funkciókat ellátja. Ilyen szempontból tehát saját üzemeltetést végzünk; de természetesen minden területen megvan a szakmai háttér.

CW-SZT: *A partnerekkel szemben milyen követelményeket támasztanak?*

K.G.E.: Minden beszerzésünk közbeszerzéssel történik, a közbeszerzés típusától és nagyságrendjétől függően különböző szigorúságú és keménységű tanúsítványokat várunk el. Nyilvánvalóan a központosított közbeszerzéseknél arra támaszkodunk, hogy a partnerek keresztülmennek egy előminősítésen, de az olyan eljárásoknál, amelyeket mi írunk ki, elég kemény szakmai és céges minősítéseket várunk el. Biztonság szempontjából elvárjuk a tanúsítványokat a partnerektől, ahol nagyon fontos szempont, hogy a cégek milyen referenciákkal rendelkeznek, és miként végzik el a feladatukat.

CW-SZT: *A törvényalkotás folyamatának informatikai támogatása mennyire jelent speciális kihívást?*

K.G.E.: Vannak olyan intézmények – ilyen az Országgyűlés Hivatala is –, amelyekből minden országban csak egy van, így mindenhol saját ma-

guknak kell megküzdeniük a fejlesztésekkel, mivel mindenhol másfajta jogrendhez illeszkedik a munkájuk. A mi munkánk „bibliája” a Házszabály, valójában informatikai rendszerünknek ennek kell megfelelnie. Igaz, hogy a fejlesztés minden országban egyedi, de nagyon jó együttműködés van az európai parlamentek között. Az ECPRD európai uniós szervezet minden évben konferenciát szervez az IT-vezetők számára, ahol valamennyien ismertetik az eredményeket, a felhasznált technológiákat, és arra is lehetőséget biztosít, hogy a parlamentek nagyjából elhelyezék magukat, hol állnak a fejlesztések, illetve szolgáltatások terén. Mindenütt egyre fontosabb téma, hogy a parlamenti munka teljesen átlátható, nyilvános legyen; ebben a magyar Országgyűlés nagyon előkelő helyen szerepel.

Sőt bizonyos területeken elsők vagyunk Európában: például ilyen, hogy a szavazások azonnal megjelennek az interneten, személyre lebontva. A legtöbb helyen ez úgy történik, hogy vagy csak a szavazás eredményét ismertetik azonnal, és a részletes adatok csak az éjszakai feldolgozás után jelennek meg, vagy egyáltalán nem is tesznek közzé az interneten ilyen részletes adatokat. Mi elejétől a végéig interneten közvetítjük a parlamenti plenáris üléseket, most pedig már lehetőség van bizottsági ülések internetes közvetítésére is. Az élő közvetítések mellett 2002-ig visszamenőleg mindenkinek a felszólalása videóon – egy adatbázison keresztül lekérdezhető módon – megjelenik és azonnal elérhető. Ez is olyan fejlesztés, amely nagymértékben segíti a nyilvánosságot.

Abban is eléggé egyediek vagyunk, hogy minden benyújtott irománnyal 10-15 percen belül kint van az interneten; az anyagok máshol is megjelennek, de az azonnali formai és szöveghű formában való közzététel nem jellemző. Európai szinten tehát nem állunk rosszul. A webes szolgáltatásoknak egyébként három szintje van – az intranet, az extranet és az internet. Az internetszolgáltatásnál nagy figyelmet fordítunk arra is, hogy bönghészőfüggetlen legyen a szolgáltatás, még ha emiatt kissé puritánnak is tűnik a holnapunk. Az extranetet a kormányzattól, elsősorban a parlamenti titkárok használják, főként a még nem publikus munkaközi anyagok továbbítására. Az intranet a parlamenti információs rendszerhez képest annyival bővebb, hogy olyan lekérdezésekre is lehetőség van, amelyek a munkához kellene, de lekérdezésük webes felületen hosszabb időt vesz igénybe.

A parlamenti információs rendszer egy központi Oracle-adatbázisra épül. Ez tartalmazza a törvényalkotáshoz szükséges adatokat és kapcsol-

lódó információkat, szolgáltatásokat. Ugyanakkor az üléstermi rendszer és az azt kiszolgáló műszaki páholy egy szigorú biztonsági követelménynek megfelelő önálló lokális hálózat. Ezzel biztosítjuk, hogy az üléstermi rendszer elkülönüljön a ház egyéb szolgáltatásaitól; így az üléstermi rendszer teljesen el van fedve mindenki elől. Az üléstermi rendszer része a hangosító- és stúdiórendszer is, amely a közvetítéseket adja, a stúdió szolgáltat anyagokat a különböző tévétársaságoknak is.

CW-SZT: *Biztonsági szempontból különleges feladatot jelent a parlamenti rendszer védelme?*

K.G.E.: A hivatal, természetéből adódóan nagy súlyt fektet a biztonság különböző aspektusaira; a szerteágazó szakterületek más-más felelősségi körrel tartoznak a biztonságért. A feladatok nem különösebben specializáltak, azokat az előírásokat kell betartanunk, amelyek a fokozott biztonságú rendszerekre érvényesek. Ugyanazokra kell vigyáznunk, mint például egy rengeteg érzékeny adattal dolgozó, hordozható számítógépekkel és hálózattal rendelkező nagyvállalatnak: a vírusmentesítésre, a hálózati integritásra, a felhasználói jogosultságok kiosztására, a hordozható eszközök biztonságára.

A házban található sajtószobában az újságírók szabályozott körülmények között hozzáférnek az internethez, ahol gyakorlatilag minden nyilvános információ megtalálható; ugyanez igaz a wifis elérésekre is, utóbbi segítségével az Országsházban és a Képviselői Irodaház bizonyos területen is elérhető a világháló a saját eszközökkel. Ez azonban teljesen szeparálva van, idegen eszközzel egyáltalán nem lehet hozzáférni a belső hálózatunkhoz, ahol minden végponthoz csak dedikált felhasználó csatlakozhat.

A képviselők távmunkás laptopjukkal természetesen csatlakozhatnak a belső hálózathoz, de ehhez nekik is autentikálniuk kell magukat; az azonosítást, illetve az adattitkosítást 2006 óta USB-s e-tokennel oldjuk meg. A képviselőknek bizonyos kényelmetlenséget okoz, hogy nincsen rend-

szergazdai joguk a távmunkás laptopjukon, de csak így biztosítható, hogy a képviselő által telepíteni kívánt szoftver vagy éppen a gépre dugott eszköz ne okozzon valamilyen összeütközést a már meglévő rendszerrel.

Egyébként a házban egy felhasználónak sincs rendszergazdai joga, és a rendszeradminisztrátorokat is köteleztük, hogy csak akkor lépjenek be adminisztrátori jelszóval, ha tényleg karbantartási, rendszer-felügyeleti, adminisztrációs feladatuk van, a napi munkájukat ők is felhasználói jelszóval végezhetik. Biztonsági szempontból arra is nagy hangsúlyt fektetünk, hogy legyenek külön tesztrendszereink. Fejlesztőink az éles rendszerhez egyáltalán nem férhetnek hozzá; legfeljebb az éles rendszerből áttöltött adatokkal tudnak tesztelni.

CW-SZT: *Mindezekhez a feladatokhoz elegendő pénzt kap az informatikai főosztály?*

K.G.E.: Az Országgyűlés Hivatala nagyon keményen gazdálkodik, nincs olyan lehetőség, hogy valamilyen tartalékhoz nyúlunk; emiatt kialakult egy nagyon szigorú tervezés és gazdálkodás. Már a nyár folyamán meg kell határozni, hogy melyek azok a feladatok, amelyeket a következő évben fontosnak tartunk elvégezni. Nyilvánvaló, hogy a ciklusváltásokkor nagyobb a költségvetésünk; a ciklusváltás előtti évben készítünk egy nagyobb informatikai stratégiai koncepciót, és akkor döntünk arról is, hogy milyen területeken lépünk technológiaiakat, amely esetleg nagyobb átállást igényel. A ciklusváltás évében nyáron mindenki az új ciklusra készül, akkor mi is jobban el tudjuk végezni a nagyobb változtatásokat. Egyébként eléggé kiegyensúlyozott a gazdálkodásunk, és a hivatal gazdasági főigazgatója nagyon pozitívan viszonyul az informatikai fejlesztésekhez, elfogadja és támogatja javaslatainkat, figyelembe véve a prioritásokat. Olyan még nem fordult elő, hogy anyagi problémák miatt veszélyeztetett volna a hivatal informatikai rendszerének biztonságát.

Tartsuk a szállítót rövid pórázon!

Összehangolatlanságból, a lehetőségek átfogó ismeretének hiányából eredő veszteség minden nagy cégnél előfordulhat. A szállítómenedzsment, a beszerzések és különösen a vásárolt alapanyagok, szolgáltatások optimalizálása segíthet a költségek lefaragásában.

Ahogy fejlődik egy cégnél a szállítómenedzsment, fokozatosan térnek át először a cégszinten szabályozott eljárások alkalmazására, majd elkezdik figyelni a termék, szolgáltatás hatását a termelékenységre. Erre szolgálnak a kulcs-teljesítményindikátorok (KPI). Az IT-részleg fogad (és kér) visszajelzéseket a beszállítóktól a legolcsóbb termék, szolgáltatás választásáról a paraméterei alapján legjobbnak mutatózó, majd a felső szinteken már a követelményeknek legjobban megfelelő megkeresésére.

Nevezhetjük szállítómenedzsmentnek az alkalmazók, részlegek összehangolatlan, de belül valamennyire szabályozott kiválasztási tevékenységét. Nyilvánvaló azonban, hogy komoly megtakarítást nem remélhetünk, ha nincs a teljes vállalatot, igényeit átfogóan bemutató napi információk a rendszereinkről, nincsenek adataink a szállítók értékeléséhez.

Az ITIL-piramison a szolgáltatómenedzsment valahol az SLA, a szolgáltatási szint és a beszerzés környékére pozicionálható. Amiből következtethetünk arra, hogy annál eredményesebb, minél jobban teljesítenek az ITIL alsó szintjei. A Gartner szakértői egy tanulmányukban öt

fejlettségi szintet különböztetnek meg: az alsókon szó sincs a vállalat informatikai rendszerei összefogott felügyeletéről. Hiszen a szállítóval akkor is van valamilyen kapcsolatunk, amikor tervezés nélkül, pillanatnyi szükségleteink kielégítésével törődünk.

Ezen a szinten a potenciális szállítók összehasonlítása nem terjed túl a sablonos ajánlato-

kon, lehetőség sincs az érdemi különbségek, előnyök és hátrányok felfedezésére. Minden projekt, minden alkalmazási terület, részleg elszigetelten, közvetlenül intézi az ügyeit. A szerződésekbe ritkán kerül több, mint amit a szállító megfogalmazott sablonos ajánlatában. Elválik egymástól a szállító kiválasztása és a beszerzési folyamat, vagyis aki használni fogja az eszközt vagy a rendszert, csak kiválasztja azt, és a feltételekbe már nem is tud beleszólni. A vevő megrendelésenként törekszik költségminimalizálásra, az összetett előnyökkel nem foglalkozik. Erőforrás-kormányzásról, a megvásárolt termék vagy szolgáltatás életciklusvizsgálatáról, a szállító ígéretei teljesítésének minőségéről szó sem esik.

A frissítést a szállító vezényli, dönt az életciklus végéről, a vevő üzleti érdekeitől függetlenül. Gyakori a váratlan karbantartási és licencmegújítási kiadás.

Jellemző a követő magatartás, a vállalatot felkészületlenül éri a megoldandó problémák. Ha van is SLA, az a szállító standardjához igazodik. Így kezelik szállítóikat azok a cégek, amelyek nem értik a piaci dinamikát, nincs készletükük

it

infokommunikációs hetilap üzleti döntéshozóknak

Business

IX. évfolyam 35. szám 2011. szeptember 6. Ára: 495 Ft

www.itbusiness.hu

Csalók

Kertészné Gérecz Eszter,
az Országgyűlés Hivatalának
volt főinformatikusa

Évtizedek az állami it-ben

Az államigazgatási informatikában jelentős fejlődés ment végbe az elmúlt húsz évben. Erről, illetve személyes tapasztalatairól kérdeztük az Országgyűlés Hivatala immár nyugdíjas főinformatikusát.

Szakmai pályája:

- 1968: Infelor–Számki–Számalk, rendszertervező
- 1990: KSH, informatikai főosztályvezető
- 1996: Művelődési és Közoktatási Minisztérium, it-igazgató
- 1998–2011. szeptember: az Országgyűlés Hivatalának informatikai főosztályvezetője
- 2004-ben Neumann-díj, 2008-ban a Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztje

FOTÓ: ITBUSINESS

– Mik voltak az elmúlt két évtized kormányzati informatikájának főbb állomásai?

– A rendszerváltásig a Központi Statisztikai Hivatal volt a gazdája az államigazgatási informatikai fejlesztéseknek, innen 1990-ben az újonnan alakuló Miniszterelnöki Hivatalba került a felügyelet. 1991 novemberében megalakult az Informatikai Tárcaközi Bizottság, amelynek nagy szerepe volt a kilencvenes évek fejlesztéseiben. Erre az időre esett a szoftverlicenck legalizálása, s ekkor kapott jelentőséget az intézményi it-stratégiák kidolgozása is.

– Milyen sikeres projektekre emlékszik vissza ebből az időből?

– Egy Phare-program keretében 1993 végére lecseréltük és egységesítettük a KSH teljes informatikai infrastruktúráját unixos HP-kiszolgálókkal és Oracle adatbázis-kezelővel. Különlegessége a projektnek, hogy sikeresen és határidőre zajlott le. Ezzel párhuzamosan folyt az Országgyűlés informatikai megújítása is, csak éppen más külföldi forrásokból – egyébként itt is hasonló infrastruktúra alakult ki. Közben felértékelődött az informatika jelentősége is, megszorod-

mert a kormányzati és ellenzéki frakciók egyaránt normatív informatikai kiszolgálásban részesülnek. Az új frakciók is fegyelmezetten vették tudomásul az it-használattal kapcsolatos szabályokat. Egyébként a ciklusokat úgy próbáljuk informatikai szempontból végigvinni, hogy azok homogének legyenek. Már az elején meghatározzuk a felhasználókat érintő alap-infrastruktúrát, s igyekszünk elkerülni, hogy ciklus közben nagyobb változások legyenek. A háttérrendszereket mindez, persze, nem érinti.

– A kormányzat mostanában teret kezd engedni a nyílt forráskódú programok használatának. Önök nem fontolgatják a kliensgépek „linuxosítását”?

– Komolyan megvizsgáltuk annak lehetőségét, hogy Open Office-ra álljunk át, de az eredmény az volt, hogy nem tudunk átállni, mivel nálunk a szöveghűség szentírás, s ez csorbát szenved, ha nincs teljes kompatibilitás a korábbi formátum konvertálása során. Vizsgáltuk az üzemeltetési költségeket, s az apparátusnál a vékonykliensek bevezetésének lehetőségét is. Ez utóbbiról kiderült, hogy jelentős költségek lépnének fel szerveroldalon.

A frakciók normatív informatikai kiszolgálásban részesülnek

tak a munkaállomások. Ez annak is köszönhető, hogy 1998-ban az új kormányral fiatalosabb garnitúra került a Parlamentbe, s az apparátus mindennapi munkájának is része lett az it. Nem beszélve, hogy saját videostúdiót alakított ki a hivatal, és az ülésterem informatikai rendszerét is korszerűsítettük. Ezeknek a fejlesztéseknek a jóvoltából 2002-től lehetővé vált a plenáris ülések internetes közvetítése, illetve a felszólalások szöveges és videoanyagának a visszakeresése.

– Ön több kormányzati ciklust is megélt. Befolyásolták a váltások a parlamenti informatikát?

– A ciklusváltásra való felkészülés mindig lehetőséget biztosít, hogy az elkövetkező négy évre meghatározzuk az informatikai infrastruktúra lényeges elemeit és meghatározzuk a legfontosabb fejlesztéseket. A ciklusváltás végrehajtása új képviselőket, új elosztást, felállást hoz, de számunkra teljesen mindegy, mely frakciók alkotják a kormányzati erőket. Politikai tisztogatásnak már csak azért sincs értelme,

– Mire vagy mikre a legbüszkébb az elért eredmények közül, s mi nem tetszik a kormányzati informatikában?

– Büszke vagyok, hogy lényegében minden projektünk sikerrel zárult, továbbá arra, hogy olyan honlapot hoztunk létre, amelyen minden információ megtalálható, visszakereshető, tehát tartalomgazdagság szempontjából vetekszik a legnagyobbakkal. Nem tetszik viszont, hogy megszűnt az Informatikai Tárcaközi Bizottság, s a minisztériumokban leépítették a lokális informatikát, amely a speciális, helyi ügyvitelt támogatta.

– Lehetséges, hogy egyszer papírmentes lesz a Parlament?

– 2004-től drasztikusan csökkent a papírfelhasználás amiatt, hogy megszűnt az összes képviselőnek nagy paksamétákat szállító futárszolgálat, s minden anyag elektronikusan érhető el a képviselők noteszgépéről. Viszont azt sem hiszem, hogy több száz oldalas törvénytervezeteket hatékonyan lehetne képernyőn olvasni. ■